

ISTRANCA

edebiyat kültür sanat

Tarih: Ocak-ubat sayı:2

“Hokkamı dilenci çanağı,
kalemimi iktidar deđneđi
yapmayacađım”

Namık KEMAL

- TEKİRDAĞ'DA NAMIK KEMAL / Hasan AKARUSU (2)**
VATANI SATTIK BİR PULA / Hasan AKARUSU (4)
SÖZCÜK DELİLER II / Barış ERDOĞAN (6)
GÜZÜN GETİRDİĞİ / İbrahim KAMBEROĞLU (7)
NEREDE PATLARSA PATLASIN / Hasan Hüseyin YALVAÇ (7)
SEVİYORUM, O HALDE VARIM / İhsan YÜCEL (8)
AÇ KOLLARINI GECE / Özgür SAVAŞCI (9)
GECEYE ŞİİR / M. Ali TAN (9)
YAZMAK AMA NASIL YAZMAK / Mehmet Doğan KARAKUŞ (10)
BIRAKMA / Necdet TEZCAN (11)
ÇOCUKLUĞUMUN KOKUSU / Adnan SUNGUR (12)
ÇÖPÇÜ / Gönül TOKEYAVA (12)
ÖLÜMÜN İKİ TON KOYUSU / Serhat AKDENİZ (12)
BEHİYE / Necmettin YALÇINKAYA (13)
SON KELİME / Gonca DOLU (15)
DOSTLAR BIRAKMAK / Ayşe KAYGUSUZ ŞİMŞEK (16)
ACI / Halil TÜRKAN (17)
HANGİ ÇAĞDA YAŞIYORUZ / Hüseyin DUYGU (18)
GELİNCİK VE KARANFİL / Adil BAŞOĞLU (19)
AŞK VE YALNIZLIK / Fikret ŞİMŞEK (20)
KERİM KORCAN'IN ÇİLELİ YAŞAM ÖYKÜSÜ / Celal ÇALIK (21)
SEMA KORCAN İLE SÖYLEŞİ / Celal ÇALIK (22)
SENİ / Sema KORCAN (26)
İÇİN FIRTINASI / Necdet ARSLAN (27)
ELMA ŞEKERİ / Nilgün YAZAR (28)
SUSMASIN SÖZCÜKLERDE ŞİİR / Erdoğan BOL (29)
NEFES GİBİ / Öner FİKRİ (29)
RENK BİLGİSİ 2 / Şafak LAYIÇ (30)
HANGİSİ / Yalçın Aydın AYÇİÇEK (31)
ODUN İŞÇİLERİ / Nazmi METİN (31)

EDİTÖRLER: Necmettin Yalçinkaya, Fikret Şimşek, Yalçın Aydın Ayçiçek
YAYIN KURULU: İbrahim Kamberoğlu, Ahmet Türkay, İsmet Arasan, Hasan Akarsu, Hasan Hüseyin Yalvaç, Mehmet Ali Tan, Metin Göktaş, Hüseyin Kenan Gören, Erdoğan Bol
TASARIM: Ömer YILDIZ

ISTRANCA EDEBİYAT KÜLTÜR SANAT DERGİSİ

Yıl: 1 Sayı: 2 OCAK-ŞUBAT 2023

Yayın Türü: E-Yayın, ücretsiz, iki aylık

İmtiyaz Sahibi ve Yayın Yönetmeni : Celal Çalık

Web Adresi: www.istrancaedebiyat.com

İletişim: istrancaedebiyat@gmail.com

Eserlerin hukuki sorumluluğu yazarlara aittir

ISTRANCA MECARASI / Celal Çalık

Daha yıllar önce Nietzsche'nin hiçlik felsefesiyle vecde gelip durmayı yeğleyen karşımdaki duvar saatinin akrep ve yelkovanıyla birlikte evde paslanırken güya akıllı telefonum, -Salağın tekidir aslında.- bir mesaj balonu patlatınca biraz kendime gelip göz atıyorum; balkanların hafızasını tutmakla meşgul İsmet Arasan'dan gelmiş mesaj:

"İstranca Dağları'nın adını taşıyan ve adı 1963 yılında 'Binkılıç' olarak değiştirilen; bugünkü Çatalca'ya bağlı Fatih ve Atatürk Mahalleleri, Hammer'in zikrettiği gibi muvakkitlerin, kadim zamanlardan bu yana yıldızların haritasını çıkarma merkezi bir gözlemevi idi." Dahası da var. Bir zamanlar bizim meşhur Ömer Hayyam'ın yıldızların haritasını çıkarmak için Rodos'a geldiğini yazıyor ve devam ediyor:

"İzmit (Nikea), Rodos ve İstranca arasındaki bilmediğimiz bir bağ henüz kaynaklarda yok ama Braudel'in, Herodot'un, Nefi'nin, Hammer'in fısıldadığı bir şeyler, satır araları olmalı!"

Geçtiğimiz hafta 5 Kasım 2022 Bursa 2. Uluslararası Korkut Ata Film Yarışması'nda, "Balkanların Hafızası" belgeseli ile üçüncülük ödülü alan İsmet Arasan'ı arayarak ülkemizi temsilen katıldığı bu yarışmadaki başarısını kutluyor ve yazdığı anlamlı bilgiler için teşekkür ediyorum.

İstranca Edebiyat maceramızda hatalarımızı azaltmayı umarak yola devam ediyoruz. İkinci sayımızda, İstibdat Dönemi'nin tüm sıkıntılara göğüs geren Vatan ve Hürriyet Şairi Namık Kemal'e yer veriyoruz. Ayrıca dönemin büyük haksızlık ve işkencelerini ilk sırada çekerken, her nedense yakın edebiyat tarihinde bir türlü üst sıralarda anılmayan Kerim Korcan'ı anımsatmak istiyoruz.

Dergimiz, birbirinden değerli yazarlarımızın, şairlerimizin eserleriyle kaldığı yerden devam ediyor. Yeniliklere ve özgün kalemlere İstranca'nın kapıları her zaman açık kalacaktır. Dergimizin mutfağında, verileri dijital ortama kotaran Ömer Yıldız'ın, genç yaşına rağmen şiir konusundaki başarıları yadsınmaz. Pek yakında Kaos Çocuk Parkı Yayınları'ndan "Aynada Yokum" adlı şiir kitabını raflarda göreceğiz. Bizim Trakya ağzıyla onu anlatmak gerekirse, "Çok aykırı bir kızan. Donkişot'un çağdaş versiyonu. Sadece günümüzün değil yakın geleceğin değirmenlerine de kafa tutuyor!"

Mesafelerin ışık hızıyla ölçüldüğü dijital çağımızda, korku filmi gibi birdenbire ortaçağın karanlık şövalyeleri çıktı sahneye. Siz sevgili kalemşor dostlarım sayesinde inanıyorum ki karanlıklara geçit vermeyeceğiz. Hatırlar mısınız bilmem. Bir zamanlar kahve kokulu kitaplarla tanışmıştık. Bana kalsa İstranca kokulu dergiler ulaştırmak isterdim evlerinize. Hemen yarın o güzel havayı ciğerlerinize doldurun isterdim.

Ne kadar güzel olurdu, vatan, hürriyet ve eşitlik diye haykıran çocuk Namık Kemal, Sebahattin Ali, Can Yücel, Cahit Irgat, Mehmet Başaran ve padişah telgrafını çöpe atıp Yunan askerlerine batıdan geçit vermeyen Cafer Tayyar Paşa ile birlikte aynı havayı solumak.

Kısmetse yine olur. Neden olmasın!

TEKİRDAĞ'DA NAMIK KEMAL / Hasan Akarsu

Namık Kemal, Tanzimat Devri şairlerindedir. (21 Aralık 1840 - 02 Aralık 1888) ve Tekirdağ'la özdeşleştiği için birçok iz bırakıyor. Hükümet binasının önündeki park, adını, 1942'de dikilen Namık Kemal Anıtı'ndan alıyor. Namık Kemal, ayakta ve sağ eli göğsünde olup sol elinde bir kitapla bize bakıyor. Anıtın iki yanında Namık Kemal'in dörtlükleri yer alıyor: "Musırrım, sabitim ta can verince halka hizmette, / Fedakârın kalır ezkarı daim kalbi millette, / Denir bir gün gelir de saye-i feyz-i hamiyette, / Kemal'in seng-i kabri kalmadıysa namı kalmıştır." (Günümüz Türkçesiyle: Halka hizmet yolunda ölünceye kadar ısrar edeceğim; çünkü fedakar kişiler milletin kalbinde her zaman anılırlar; yurtsever kişilerin sayesinde benim için de bir gün şöyle denecektir belki: Kemal'in mezarının taşı yoksa da anlı şanlı adı kalmıştır). Tekirdağ'ın Namık Kemal'le özdeşleştiğini biliyoruz. Benim Namık Kemal'le tanışmam, Saray Ali Naki Erenyol Ortaokulunun ikinci sınıfında olmuştu. Kültür Edebiyat Kolu öğretmenimiz, Vatan Kasidesini ezbere okumamı istemişti. Günlerce çalışıp başarmıştım. Anlamını tam olarak bilemediğim beyitleri belleğime yazmıştım. İlçemizdeki küçük kitapçıdan Varlık Yayınlarından çıkan Namık Kemal kitabını harçlığımla almış ve severek okumuştum. Şimdi her yıl, Namık Kemal'i Tekirdağ'da saygıyla anıyoruz. Düşüncelerini anlatıp şiirlerini okuyoruz. Yaşadığı dönemde Osmanlı İmparatorluğu yarı sömürge durumuna getirilmişti. Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra genç ozan ve yazarlar düşün ve eylem adamı olarak ortaya çıkıyorlar. Namık Kemal de bunların arasındadır. 21 Mart gecesi Vatan Yahut Silistre, ilk kez Gedikpaşa'da oynanmış, büyük ilgi görmüş, "yurt ve özgürlük ateşi, sokakta da kendine özgü bir 'dinamizme' açılıvermişti.

-Yaşasın Hürriyet, Yaşasın Kemal!

Bu ses, Mithat Cemal'in belirttiği gibi, Doğu'da yalnız padişah için kullanılan mastarı değiştirmiş, orta tabaka bilinçaltında yatan 'tebaa' olma sıkıntısını parçalama güdüsünün ilk gösterisini yapmıştı..." diye belirtiyor Şükran Kurdakul, Namık Kemal adlı yapıtında. Ölümünden önce Sakız'dan yazdığı bir mektupta: "Şu musibet rutubetli havalar biter bitmez yazı yazmaya başlayacağım. Kitap kitaptır, dört yüz sene sonra olsa da yine basılır," diye yazıyor. Tarihle uğraşmayı seviyor, yalnız edebiyat alanında değil, her alanda yenilikçiliği, değişimi savunuyor. Ahmet Hamdi Tanpınar, onun şiirlerini değerlendirirken: "Şiir olarak Türkçeye büyük bir şey ilave edemediyse bile, nesillere onunla, hürriyet aşkını aşıladı." diyor. Ünlü yazarımız Sabahattin Eyuboğlu, İnsan dergisinde 01 Ocak 1939'da çıkan yazısında şöyle diyor: "Namık Kemal'den Türk dünyasının beklediği şiir değil, nesirdi. Edebiyatımızın dünyalılılaşması, dış gerçeğin varlığına inanması gerekiyordu. İşte bu zorunluluğa uyduğu için Namık Kemal'e bütün bir kuşak dört elle sarıldı, sözlerini bilgelik bildi ve ezberledi. Namık Kemal'in manzumeleri şiir ihtiyacımızı değil, nesir ihtiyacımızı karşılıyordu. Ama Namık Kemal, bize kendisini şair ve nesrini şiir olarak sundu..." Yurt ve özgürlük şairi Namık Kemal, Vatan Kasidesinin bir beytinde, güler yüzlü özgürlüğün büyüleyici olduğunu, tutsaklıktan kurtulduğumuzu ama bu kez de özgürlüğün tutsağı olduğumuzu ne güzel anlatıyor:

"Ne efsunkar imişsin ah ey didar-ı hürriyet

Esir-i aşkın olduk gerçi kurtulduk esaretten"

Tekirdağ'da doğduğu için ayrıca onur duyduğumuz ünlü şairimizi her zaman saygıyla anıyoruz.

İlimizde, Namık Kemal'in adı verilen birçok kurum ve kuruluş bulunuyor: Namık Kemal İlköğretim Okulu, Namık Kemal Lisesi, Namık Kemal Evi, Namık Kemal Kütüphanesi vb. Namık Kemal'in, 153. doğum yılında, Namık Kemal Lisesinin, Halk Eğitimi Merkezi Salonunda sunduğu bir etkinlikten söz etmek istiyorum. O zamanki Valimiz Şenol Engin bir konuşma yaparak Namık Kemal Evi'nin temelini atmaktan mutlu olduğunu, her Tekirdağlının bir Namık Kemal olduğunu, Namık Kemal'in Atatürk'e duygu ve coşku babalığı ettiğini belirtmişti. Okul korusu, Namık Kemal'in şiirlerinden ezgilenmiş şarkılar ve marşlar sunmuş, Profesör Doktor Durali Yılmaz, Namık Kemal'i her yönüyle tanıtan bir konuşma yapmıştı: "Victor Hugo, nasıl Fransızca'yı yeniden yaratmışsa Namık Kemal de Türkçeyi yeniden yaratmıştır." Öğrenciler, Namık Kemal'in yaşantısını ve sanatını, izleyicileri o yıllara götürerek gerçekleştirmişlerdi. İslam Bey'in sahnedeki şu sözleri, yurt sevgisinin göstergesi değil mi? "Beni vatan büyüttü, vatanın nimetleri kemiklerimde duruyor."

Tekirdağ Namık Kemal Evi, 19. yüzyıl Osmanlı mimarisini anımsatan üç katlı bir yapı olarak, 21 Aralık 1993'te hizmete girdi. İçinde Namık Kemal'in yapıtları yanında, Tekirdağ ve çevresiyle ilgili kültürel ve geleneksel yapıtlar da sergileniyor. Bodrum katındaki salonda kentin kültürel ve sosyal etkinlikleri gerçekleştiriliyor. Birinci katta, Atatürk'ün ve Namık Kemal'in büyük tabloları, sofada ise Namık Kemal'le ilgili basın-yayın haberleri, belgeler, fotoğraflar ilgi çekiyor. Sofanın bir yanında Tekirdağ mutfağı, diğer yanında ise Atatürk'ün 19. Fırka Odası yer alıyor. İkinci katta bir salon ile dört oda bulunuyor. Namık Kemal Salonunda, Tekirdağ yöresi erkek ve kadın giysileri vb. sergileniyor. "Vali Şenol Engin Odası" olarak adlandırılan Konuk Odası, eski geleneklere göre döşenmiş. Mehmet Serez'in adı verilen odada, Tekirdağlı ozan ve yazarların, devlet ve bilim adamlarının fotoğrafları, belgeleri bulunuyor. Namık Kemal Odası'nda, Namık Kemal'in soy kütüğü ve 19. yüzyıla ait birçok eşya sergileniyor. Evin yatak odasında eski yaşantıları yansıtan eşyalar olduğu gözleniyor. Tekirdağ, Namık Kemal'i yaşatarak üzerine düşen görevi yerine getirmenin mutluluğunu yaşıyor.

(* Tekirdağ Sonsuz Gurbet-Hasan Akarsu kitabından-Heyamola Yayınları, Haziran 2010, s.19-24.

Namık Kemal'i "Vatani Sattık Bir Pula" romanıyla en iyi tanıtan yazarlarımızdan birisi de kuşkusuz Hıfzı Topuz'dur. Namık Kemal'i onun anlatımıyla tanıyalım şimdi de.

"VATANI SATTIK BİR PULA"

Yazar Hıfzı Topuz, "Vatani Sattık Bir Pula" adlı romanında, Namık Kemal'in yaşam öyküsünü anlatıyor. Böylece "Vatan Şairi" Namık Kemal'i tüm yönleriyle tanıma olanağını buluyoruz.

Namık Kemal'in babası Mustafa Asım Bey, annesi Fatma Zehra, dedesi Tekirdağ'da vergi toplayıcısı olarak görevli Abdülatif Paşa'dır. Namık Kemal, 21 Aralık 1840'ta Tekirdağ'da doğar ve Mehemed adını alır. Beş yaşına gelince de dedesinin görevi gereği Afyon'a taşınırlar. Annesi Zehra Hanım, Namık Kemal sekiz yaşındayken 1848'de ölür. Ona dedesi sahip çıkar. Mevlevihane'ye gider, Mevlevi şairleri tanır. İstanbul'a taşındıklarında on yaşında olup bir kıza tutulur. Eşref Paşa, Mehemed adını beğenmeyip Namık adını verir. Dedesinin yanında eğitim görür. 1853'te dedesi Kars'a atanınca oraya giderler. Ata binmeyi, avlanmayı öğrenir Kars'ta. Büyük Hamit Efendi'den edebiyat dersleri alır. Halk aşık-larını dinler. Kırım Savaşı sırasında dedesi görevden alınca İstanbul'a dönerler (1854). Dedesi 1855'te Sofya Kaymakamlığına atanınca, damadı Asım Bey'i, Namık Kemal'i de alır yanına. Asım Bey Filibe Mal Müdürlüğünde çalışır. Dedesi, Namık Kemal'i, Kadı Mustafa Ragıp Efendi'nin on iki yaşındaki kızı Nesime ile evlendirir. Strayla Feride, Ulviye, Ali Ekrem doğar. Ulviye ölür.

Namık Kemal'de başkaldırı başlar Osmanlı'ya karşı. İstanbul'da Tercüme Odası'nda çalışırken Fransızca öğrenir. Tasvir-i Efkâr gazetesini çıkaran Şinasi'yle tanışır. Yazdığı yazılar beğenilir, ünlenir. Sultan Abdülmecit'in oğlu Velihaht Murat Efendi'yle dostluk kurar. Şinasi'nin adı, Abdülaziz'e suikast girişiminde bulunanlar arasında geçince Fransa'ya kaçarken, gazeteyi Namık Kemal'e bırakır. Tercüme Odası'nda beş devrimci genç birlikte çalışırlar. Sağır Ahmet, Reşat, Nuri, Vezir torunu Ayetullah ve Namık Kemal, Osmanlı yönetiminde devrim yapmak isterler. Vatan ve özgürlük konularını tartışırlar. Yeni Osmanlılar Cemiyeti'ni kurarlar. Devrimci gençlere yakın duran Mustafa Fazıl Paşa Fransa'ya sürülür. Onun gençleri destekleyen mektubu çoğaltılıp dağıtılınca ve gazetede yayımlanınca gençler sürgüne gönderilir. Namık Kemal Erzurum'a, Ali Suavi Kastamonu'ya, Ziya Bey Kıbrıs'a sürülürler. Ziya Bey, şiir yazmaya başlar. Reşit Paşa onu padişahın Özel Kalem Müdürlüğüne alır (1855) Abdülaziz'le iyi anlaşsa da çevresinin etkisiyle Saray'dan uzaklaştırılır. Namık Kemal'le tanışır ve Mustafa Fazıl Paşa'nın çağrısı üzerine Paris'e kaçmayı başarırlar. Öndan parasal destek görürler. Avrupa'da Jön Türkler olarak ses getirirler. İstibdada karşı savaşım verirler. Abdülaziz'in Paris ziyaretinde Londra'ya geçerler. Kütüphanelerde, kitapçılarda vakit geçirirler. Fazıl Paşa bağışlanınca saygınlığını kazanıp İstanbul'a döner. Padişah ile anlaşsa da onlara desteğini kesmez. Ali Suavi onlardan ayrılır. Hürriyet gazetesinin ilk sayısını, Ağâh Efendi yönetiminde Londra'da 1868'de çıkarırlar. Gazete, İstanbul'da dağıtılır ve ses getirir. Namık Kemal, Ziya Paşa'nın şiirlerini beğenir. İki özgürlük şairi iyi anlaşır. Mart 1868'de, Namık Kemal, Ziya Paşa, Reşat ve Nuri Londra'dadırlar. Genç Osmanlılar satın alınmak istenir, Namık Kemal sert yanıt verir Hürriyet'te: "Yeni Osmanlılar ağızları bağlı, kolları ve elleri kırık bir düşkünler grubu değildir. Söz söylemesini ve haklarını aramasını çok iyi bilirler. Onları birtakım safsatalarla kandırmak ya da akçayla boheçayla satın almak asla mümkün değildir..." (s.73).

Avrupa'da sosyal devrimler ve Paris Komünü etkili olur. İşçi hareketleri çoğalır. Ziya Paşa, Hürriyet'in 64. sayısında Cumhuriyet'i savunur. Namık Kemal, yurda çağrılır, özür dilerse Sadrazam onu bağışlayacaktır. Üç buçuk yıl sonra İstanbul'a döner. Reşat, Nuri ve Mehmet Beyler Paris'te kalıp işçi direnişlerine katılırlar. Namık Kemal, Saray'la ilişkilerini düzeltir, Sadrazam Ali Paşa'dan sıcak ilgi görür. Ziya Paşa da döner İstanbul'a. Namık Kemal, İbret gazetesini çıkarır, gönderilen parayı geri çevirir. Hıdiv Paşa'yı kızdırınca gazete kapatılır ve Namık Kemal Gelibolu Kaymakamlığına atanır. Mithat Paşa Sadrazam'dır (1872). Osmanlı Tarihi ile Vatan Yahut Silistre'yi orada yazar. Görevden alınca yine İstanbul'a döner.

HIFZI TOPUZ

İbret gazetesinde yazmayı sürdürür, vatan şairleriyle ilgi çeker. Vatan Yahut Silistre, Gedik Paşa Tiyatrosu'nda oynanınca ilgi görür (20 Mart 1873). İbret gazetesi kapatılır, Genç Osmanlılar yine tutuklanıp sürgüne gönderilirler. Namık Kemal, 10 Nisan 1873'te Kıbrıs'a gönderilir. Magosa'da üç yıl yatar. Kıbrıs Kaymakamı Veysi Paşa onun rahat etmesini sağlar. Paşanın oğlu olan Zeynel Abidin de yardım eder. Namık Kemal burada içkiye verir kendini, bir eve taşınır, bahçede çalışıp vakit geçirir. Eşi Nesime Hanım tanışması için girişimlerde bulunur, Abdülaziz'e dilekçe verir. Namık Kemal en verimli çalışmalarını üç yıl boyunca orada yapar. İstanbul'a döner, Şehzade Murat'ın deli olduğunu anlar. Yerine Abdülhamit geçer. Namık Kemal, 37 yaşında olup Midilli'ye gönderilir. Nesime Hanım'ı, Ali Ekrem'i, Feride'yi ve uşaklarını da alır yanına. Birçok dost edinir. Mülazım Turgut'la iyi anlaşır. Ali Suavi'yi eleştirir. Onun Çırağan Sarayı baskınına yanlış bulur. Latin Harflerine karşı çıkar. Sosyalizme de karşıdır. 93 Harbi yıllarına göndermede bulunarak taşlamalar yazar:

"Edepsizlikte tekleriz/ Kimi görsek etekleriz/ Haktan da yardım bekleriz/ Ne utanmaz köpekleriz//...Biz bakmadan sağa sola/ Düşman girdi İstanbul'a/ Vatani sattık bir pula/ Ne utanmaz köpekleriz" (s.187).

Ünlü Vatan Mersiyesini yazar. Birçok darbe girişimlerinde bulunurlar. Bağımsızlık için yola çıkan Namık Kemal'i bağımlılık savunucusu olarak görürüz. Sürgünden kaymakamlığa atanır böylece. Midilli Kaymakamlığına atanır, 1879'da Abdülhamit'e teşekkür mektubu yazar, bağlılığını belirtir. Mülazım Turgut, onun Padişah'a yakınlığını, yalakalığını eleştirir, "tövbekâr" olduğunu belirtir (s.204). Ziya Paşa, Suriye Valisi'yken ölür. Namık Kemal gittikçe içkiyi arttırır, oburlaşır. Soylu bir İngiliz kadını olan Carrot (Prences Luisson), ona parasal yardımlarda bulunur. Kızı Feride'nin düğün giderlerini üstlenir vb. Namık Kemal, Midilli halkının şikâyeti üzerine (adaleti sağlamak için aldığı sert önlemler nedeniyle) Rodos'a atanır (24 Ekim 1884). Orada da başarılı çalışmalar yapar, hastalığı ilerler. Üç yıl orada kaldıktan sonra Sakız Adası'na gönderilir (1878) ve 2 Aralık 1888'de zatürreden ölür. Oraya gömülse de dileği üzerine Bolayır'a götürülüp Gelibolu Fatihi Süleyman Şah'ın yanına gömülür.

Hıfzı Topuz, "Vatani Sattık Bir Pula" adlı romanında Namık Kemal'in bilinmeyen yönlerini de tanıtmış oluyor. Sözgelimi; Latin Harflerine karşı oluşu, şeriatı savunması, İslam Hukukunu, Batı Hukukunun üstünde tutması, Padişah'a bağlılığını bildirip ödüllendirilmesi vb. görüşlerinin pek bilinmediğini, bu yapıyla öne çıkarıldığını söyleyebiliriz.

(Vatani Sattık Bir Pula/ Namık Kemal'in Romanı- Hıfzı Topuz, Remzi Kitabevi, İstanbul, 3. Basım, Ekim 2013, 250 s.) (Varlık, Ocak 2014)

HİKMET

NAMIK
KEMAL

Anlaşıldığım gün tükendim.

Annemin çok sevdiği sözcüklerden biriydi “kül”. Nerelerde kullanmazdı ki “kül”ü? Çamaşırda, bulaşıkta, sağı solu ilaçlamada... Ben bitkilerde “külleme”yle karşılaştım. Yapraklarda bir beyazlık... Bir de Arapçadan gelen “küll” (hepsi vs.) vardır ki, Hüseyin Rahmi Gürpınar onu Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç romanında fal bakanlara yönelik kullanır: “Küllü müneccimin kezzâb” (Bütün müneccimler yalancıdır).

Baştan söyleyeyim: Ben müneccim değilim, sözcük delisiyim.

Sözcüklerle güreş tutmayın, altında kalırsınız.

Gönül yoluna çıkana engel olan yüce dağ değildir, Gevheri'nin acısıyla kıvrandığı derin dâğ (yara): “Ansızın tutuldum zülfü bağına / Merhamet etmedi sinem dâğına”

O dağla bu dâğ arasında kalmadım ancak ayrıntı bolluğunda boğulma ihtimali yüksek. Körün ayrıntısı ışık. Benimki tersi. İçimdeki ışıkla yol alıyorum. Bayırlar az ışık mı alıyor, gidip ışığı esirgeyen dağı yontuyorum. Zirvesine çıkamadığım dağlara “caba” vergisi koyuyorum. Aslında caba, toprağı olmayan, ticaret yapanlara konan vergi. Avanta gibi bir şey. İtalya'dan kanat takıp Osmanlı topraklarına kon(durul)muş. Hani “bu da cabası” sözünü buna bağlayanlar var. Ansiklopediler içinde gezinmekten yoruldum. Bir yemek programında satıcının “caba tenceresi” sözüyle yerimden hoptadım. Hangi cabaydı bu? Oval yapılı güveç imiş. Kastamonu halkı caba'yı kilo almış kadınlara benzetmişler ki Tanrı'm nedir bizdeki bu benzetme hastalığı demekten kendimi alamadım. Ha, caba İtalya'dan uçup gelmiş desem de Arapçada da vergi anlamında kullanılmış. İspanya'ya giden Araplar cabasını da alıp gitmişler ki bu da cabası dedirtmişler.

Ben sizi İspanya'ya götürmeyeceğim, karga tulumba İtalya'ya taşıyacağım. İtalyanlar kadar yaygaracı başka ulus yok. Ağzın bütün çepçerlerini ziyaret eden sözcüklerin İtalyanca olduğunu iddia ederim ki Türkçe çıkanları da San Marco Meydanında İtalyanca diyerek uçururum. Güvercinlerin arasına düşmüş bir karga hedef tahtasındadır. Güvercin'i gök'e bağlıyorum, Türkçenin tarihine ışık tutuyorum. Karga'yı neyleyim? Hatta dilimize yerleşmiş “karga tulumba”yı? Hah, buldum: İtalyanlar “yelkenleri toplayıp bohçalayın” yerine “carga la trompa” derler ki karga tulumba olmuş ancak bu sözün uğursuz kargayla bir bağı yoktur. İyi de başka bir karga Türkçe sözlüklere girip bir daha çıkmamıştır.

Cevizlerimin yaman düşmanı kargaya çok dil döktüm, derdimi anlatamadım. Kafka, boşuna mı, “Onlarla konuşmak olanaksız; dilimizi hiç anlamıyorlar, ayrıca bir dilleri olduğundan da emin değiliz, kargalar gibi anlaşıyorlar.” der.

Vur abalya olmasın. Kutsal kitabımızda kargayı bir akıldâne olarak görürüz: “Allah, Hâbil'in cesedini nasıl gömeceğini göstermek üzere bir karga gönderdi. Yeri eşeleyene kargayı gören Kâbil, kargadan bile aciz olduğunun farkına vararak yaptığından pişmanlık duydu.”

Benim gömeceğim Habil olmasa da kitapların özel sayfalarına hapsedeceğim sözcüklerim var.

Sözcükler benim dinimdir. Doğum ebeleri değilsem de yaşam doktorları olmuşumdur, yetişememişsem defin törenlerinde bulunmuşumdur. Birine “akıl kumkuması” demişsem onun hayrınadır. Yok, Hüseyin Rahmi gibi, “Hepsi yalan, hepsi rezâlet, hepsi komedyâ, hepinizin kalbi birer hîle kumkuması.” demişsem hilenin tezgâhında şeytanlık aşk ediyordur. Zavallı “kumkuma” annesinden doğduğunda “içine mürekkep konan çömlek” anlamı verilmişti. Curcuna da böyle bir talihsizlik yaşar. O da bir zamanlar tiyatrodâ “kalça dansı” iken “gürültü”ye karışır.

Sözcükler benim imanımdır. Kumkuma, curcuna ne varsa...

Ah, akıl kumkuması babalar! Hiçbir zaman çocuklarının tercihlerine saygı duymamışlardır. Mürekkep yalayanların dilinden düşmeyen söz, "Tıp okumalısın, mühendislik okumalısın, hukuk okumalısın..."dır. Çünkü getirisi olmayan okullar, uçuruma açılan kapılardır. Devletin memuru olmaksızın yoksulun çocuğuna düşer. Ancak bir baba kendisi sanatla, sanatın bir dalıyla yoğrulmuşsa çocuğuna sanatın kapısını açmıştır. Bu, dünyanın her yerinde geçerli bir kanundur.

II. Mahmut'un teklifini geri çevirmeyen Donizetti Paşa (İtalyan maestro) 1828'de kendini bir anda "Musika-i Humayun"un başında bulur. Oysa ailesi onun dokumacılık sanatını sürdürmesini ister. Paşa, inadına musikiyi seçip Pera-Topkapı Sarayı arasında gide gele ömrünün yumağını örer. Ailesine yazdığı mektuplarda II. Mahmut'un akıl hocası olduğunu, yenilikçi Mahmut'un musiki konusunda kendisine danıştığını yazar. Keşke da Vinci de kışkırtmalara (Müslüman bir ülkede başına türlü belalar gelebilir vs.) kulağını tıkasaydı da İstanbul'u renklendirseydi.

GÜZÜN GETİRDİĞİ / İbrahim Kamberoğlu

ağaçların, çiçeklerin
yeşilini soymuş
güpegündüz
hiç utanmadan
güz...

sokak lambalarının
üşüyor ışıkları
ve çamaşır iplerinde
asılı
rezilliğimiz...

yoktu haberimiz
darağacı kurulmuş caddelere
ve idamını bekliyor
uslu uslu
kişiliğimiz...

NEREDE PATLARSA PATLASIN / Hasan Hüseyin YALVAÇ

"Ergün Yıldırım'a"

Gece kutsal bir rüzgâr gibi
Giymiş yüreğini notaların esintisine
Gerçeğine dönmüş Efes Antik Tiyatro
Sabine Mayer çıldırmış
Dans ediyor elleriyle Viladimir Ashkenazy'nin
Çek Filarmoni Orkestrası
Vuruyor dünyanın tembelliğine

Olumsuzlukları unutmak değil Ergün
Paylaşmayı yaşamaktır bu gece
Ne berberin masaj yaptığı Fransız kız
Ne sevgililerin ilk öpüşmesi
Duyamaz geceye dağılıp
İnsanda toplanan müziğin hazzını
Ol nedenle

Çekiyorum pimini sevmenin
Umurumda değil nerede patlayacağı

(Efes, 26 Haziran 1999)

'Aşk', bir ışıktır; ince, yumuşak, zarif ve sıcacık bir akıştır o. Isıtır... Gönülde tatlı, hoş, efsunlu kıpraşmalar yaratır. Hayatı çekilir kılar, içimize tanımsız hazlar salar.

O; yaşanır, hissedilir, duyumsanır. Yerine göre uysal, yerine göre dik başlı ve mağrurdur. Sözcükler bile onu anlatırken zorlanır. Bazen evcil, bazen de başına buyruktur. Gün gelir coşar, taşar; kabına sığmaz olur.

'Aşk', şaşırtıcıdır, gizemlidir; kendine has bir bilinmezlik ve gizem içerir.

Yunus Emre:

"İşidin ey yarenler; aşk bir güneşe benzer

Aşık olmayan gönül, misal-i taşa benzer" der ve sevginin diriltici, canlandırıcı gücüne işaret eder.

Aşk, kırılıgandır; incinmeye gelmez. Örselenen sevgiler buruklaşır; kederli, mahzun bir hal alır, kendi kabuğuna çekilir. Bir kelebek kanadını andırması bundandır. Saflığı ve masumiyeti bundan kaynaklanır. Buruşmaması için de devamlı sulamak gerekir.

Şair:

"Sevgimin anayurdu gece,

Bir tek seni unutamam Ece!" derken, ne kadar da içten gelen bir duyguyu haykırır. Sevgisiz bir yürek paslanır, küflenir; genişleyen, tazelenen duygulardan yoksun kalır.

O, öylesine sert, öylesine taşlaşmış ve bir o kadar da katıdır.

Sevginin ve aşkın sürekli olgunlaşması gerekir. Olgunlaşmayan, pişmeyen ve zenginleşmeyen bir sevgi cansız, cılız ve ham kalır. Giderek de küçülür, daralır, ufalır...

Aşk, yalnızca karşı cinse duyulan bir duygu salınımı değildir; onun devamlı genişlemeye ve derinleşmeye ihtiyacı vardır.

Genişlemeyen, derinleşmeyen ve dalga dalga yayılarak kendini aşmayan bir aşk; sığ, cılız, sönük ve güdük kalır.

Bu açıdan, "Tasavvuf ve Sufilik" benim çok ilgimi çeker.

'Aşk', orada tavan yapar ve bütün evreni kapsar. 'Yaradan'dan ötürü tüm yaratılmışlar sevilir ve çember çember genişler. Bu yüzden "aşkın ve sevginin" en hasını, en süzölmüş ve revnaklısını 'Tasavvufta' buluruz.

Parçadan bütüne ulaşılmadığı zaman, sevgiler sönük ve parıltısız kalır. Alevlenmez, içinize ışık salmaz.

Aşk, ısıtır, ısıtır ve aydınlatır; bakışlarımıza bile bambaşka bir anlam kazandırır.

Dünya edebiyatı, aşkın ve sevginin dantel gibi ince ince örölmüş o güzelim örnekleri ile dopdoludur.

Müzik ve resimde bile bu konuya küçümsenmeyecek bir pay ayrılır.

Aşk, kanatlandırır, özgürleştirir; bu yüzden de çılgın, uçarı ve sıra dışıdır.

Çeperlerini zorlar, sınırlarını parçalar; sonsuzlukla bütünleşerek yıldızlara yol alır.

Sevmek için, sevgi üretecek bir ruh hali gerekir. Bu ruh yoksa, aşklar da kirli, yüzeysel ve boz bulanık kalır.

Aşık Veysel;

“Güzelliğin on par’ etmez

Bu bendeki aşk olmasa” derken, bu gerçeği daha bir görünür kılar.

Sevgiyle gümbürdeyen bir kalp, her an sever ve onu varlığının en dip, en derin yerlerinden süzer, büyültür, genişletir, kocaman kılar. Ve de tüm evrene yayar.

Çağımız insanının en büyük sorunu sevgisizliktir bana kalırsa. Günümüz insanı, maddeyle öylesine bütünleşmiş, kendine öylesine uzak düşmüştür ki, ruhsal bir erozyondan, çoraklaşmadan muzdarip bir hale dönüşmüştür.

Sonunda sevgiye tepeden bakar, onu küçümser ve ona dudak büker. Ama bu tutumu yüzünden çok şeyler yitirmiş, çok şeyler kaybetmiştir. Bir robota, mekanik bir araca benzemesinin altında bu gerçek yatar.

Şair Behçet Necatigil’e “Ertelenmiş sevgiler” büyük bir acı verir; içten içe pişmanlıklar yaşar. O, sevginin anında ve bütün yoğunluğuyla yaşanmasını ister.

‘Aşk’, çiçekli bir dala benzer. Göz kamaştırır, yürek tutuşturur. Kimi zaman bir kasırgayı, kimi zaman da yumuşak bir meltemi anımsatır. Olgunlaşmayan, bir meyveye dönüşmeyen aşklar eksik, yarım ve ham kalır.

Aşk dediğin, bir şelale gibi köpük köpük çağıldmalıdır. Ve her bir yanını bir dolunay yumuşaklığı sarmalıdır.

Yazar Cengiz Aymatov’un ‘Cemile’si dünyanın en güzel aşk öykülerinden biridir. Belki de en önde gelenidir.

Aşk, Aragon’un “Elsa’nın Gözleri” adlı şiirinde köpüklenir, renklenir, sihirli ve derin bir hal alır. Ve tüm bunların yanında varlığımıza işlemeyen, tepeden tırnağa sarsmayan bir sevgi çok arabesk ve tıknefes kalır.

Böylesi sığ, hıçkırıklı ve salya sümüklü aşklar, yaşansa da olur, yaşanmasa da!

AÇ KOLLARINI GECE / Özgür Savaşçı

Aç kollarını gece!
Nefesimin tükendiği yerde
Sözlerini ser
Güneşini bırak tinime
Ve düşen ateşin güllerini seyreyle...

Aç kollarını aşk!
Bu âşık kadın
Hiç kimsenin duymadığı otağında çıldıracak!
Bir kadeh şarap içelim şiir niyetine
Bir duman ayraç koyalım sayfanın birine
Tenimdeki seni seyreyle...

GECEYE ŞİİR / M. Ali Tan

bizler hem sarhoş
hem ayıklarız
suda yüzen kayıklarız
gün geceye girince
güzeli sayıklarız

haydi, oğlanlar oğlanlar
niçin kızlar oynamıyorlar?
“Lariç çum terelelli
hayhahay”*

*Küçük Amelya’dan
(Kadriye hanım) ödünç.

YAZMAK AMA NASIL YAZMAK Mehmet Doğan Karakuş

Son zamanlarda roman, öykü, yır (şîr) alanında çeşitli dergi, internet dergiciliği, yayınevleri kanalıyla olağanüstü yazma yoğunluğunu gözlemlemekteyiz. İyi ya da kötü, güzel ya da çirkin; yazıyor, yazdığımızı sanıyor. Ortada yığımla yazılmış yapıt oluşmaktadır. Herkes yazar, herkes şair, herkes kendi düşüncesinin bir başkasının düşüncesinden üstünlüğünü savlamaktadır. Almış başını bencillik koşar adım gitmektedir. Kimse, kimsenin dediğine bakmıyor, yazdığını okumuyor, kimse diğerinin yazanları uyarmasına kulak vermiyor.

DİL, YAZININ AÇKISIDIR diyorum; hemen biri soruyor:

Açkı nedir?

Açkı, anahtardır efendim.

Açıklıyoruz, dinlemiyor. Dilimizin yüzyıllardır Arap, Fars, Ermeni, Rum, İngiliz, Fransız dillerinin etkisi altında kaldığını söylesek, yırtınsak da boşuna. Dinleyen yok. Farkındalık yarattım! diyor yazan kişi. Arapça bir sözcük aslına **İN – DA – LİK** ekliyor da **AYIRDINDA OLMAK** ya da **AYRIKSILIK** demiyor; farkındalık yaratıyor. Bir yabancı sözcüğün sözcük anlamına bakıp örneğin;

MAĞLUP>YENİLEN; **GALİP>YENEN** demek olduğunu araştırmıyor, devlet televizyonu da; **MAĞLUP ETTİ**, **GALİP GELDİ** diyor. Yani **YENİLEN ETTİ**, **YENEN GELDİ** diyor. Gülnüçlüğe bakar mısınız?

Bu, benzer melez (kıрма, çandır) dil, işte bu denetimsiz yazarlık savurganlığında alıp başını gidiyor; yazınımıza (edebiyatımıza) büyük zararlar veriyor. Herkesin kolayına geliyor melez dil olayı, herkes yazıyor, kanıksıyoruz; Türk dili, Türk yazını uçurumdan aşağı yuvarlanıyor.

GELELİM, BİZDEN ÖNCE YAZIN ALANINDA GÖRÜŞ BİLDİRENLERE :

Bilinmektedir ki matbaa bize 1729 yılında İbrahim Müteferrika tarafından tanıtılmıştır. Çin, bu aracı M.S. 593'te buldu, Avrupa 1400 yılında kullandı (Gutenberg), biz 1729'da. Bize gelinceye dek matbaa, Avrupa'da 5.000.000 kitap, dergi basılmış, halk arasında okuma, yazma yaygınlaşmış olup 329 yıl geriden gelirken İbrahim Müteferrika'nın Macar olduğunu bile bilmez, çoğu kitap yazdım diyenler. Bu nedenle, övgüden öte gitmeyen **DİVAN ŞİİRİ**'ne **DİVAN EDEBİYATI** adını vererek iş yapmış olduklarını keyifle belirtirler. Bakınız Orhan Veli Kanık ne demiş;

"... bugüne kadar burjuvazinin olmaktan, yüksek sanayi devrinin başlamasından evvel de dinin ve feodal zümrenin köleliğini yapmaktan başka hiçbir işe yaramamış olan şiirde, değişmeyen taraf; müreffeh sınıfların zevkine seslenmekle sonuçlanıyor." (1945)

Nâzım, Bursa cezaevindeyken Orhan Veli, Oktay Rıfat, Melih Cevdet'i kalemlerinin güçlü olmasına karşın halkın anlayacağı türden, kalemlerini kullanmamakla; Sait Faik'i sevgilisini bile kollamaktan acizlikte buluyor, yürekli olmamakla suçluyor. Orhan Kemal'i şiir değil öykü ve roman yazmaya, İbrahim Balaban'ı resim yapmaya yönlendiriyor. Şimdi böyle yönlendiren biri, birileri yok. Herkes açmış **YARATICI YAZARLIK ATÖLYESİ**; yaz da ne yazarsan yaz diyor. Bu da yazının yoksullaşması, gider ayak **MÜREFFEH SINIFIN** yeniden doğmasına neden oluyor. Bakınız imza günlerine, yazın sergilerine, gelen kaç kişi. Yazar, şairler kukumav kuşlarını andıran görüntülerle bir olup fotoğraf çekirtmeyi avunmaca sayıyorlar. Yani, okuyucu gelmiyor. Halk sırtını dönüyor. Eğer ki halkı anlatan yazıların olduğunu bilse halk; gırtlığından keser, kitabı alır okur. Şunu herkesin bilmesini isterim; halk, kendine inananları, kendini yazanları asla yalnız bırakmaz.

DEMİRTAŞ CEYHUN DİYOR Kİ:

"... kimi solcu yazarlarımızın desteğiyle Ahmet Muhip Dranas şiiri, Ahmet Hamdi Tanpınar romanı vb. Göklere çıkarılarak güncelleştirilmiş, bu kez yalnız Nâzım Hikmet'le, Sabahattin Ali de değil; neredeyse bütün gerçekçi yazarlar, kitaplarının kitapçı raflarından sessizce indirilmesi sağlanarak, bir anlamda ustaca yasaklanmıştır."

Nâzım, Bursa cezaevindeyken Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet'i kalemlerinin güçlü olmasına karşın halkın anlayacağı türden, kalemlerini kullanmamakla; Sait Faik'i sevgilisini bile kollamaktan acizlikte buluyor, yürekli olmamakla suçluyor. Orhan Kemâl'i şiir değil öykü ve roman yazmaya, İbrahim Balaban'ı resim yapmaya yönlendiriyor. Şimdi böyle yönlendiren biri, birileri yok. Herkes açmış YARATICI YAZARLIK ATÖLYESİ; yaz da ne yazarsan yaz diyor. Bu da yazının yoksullaşması, gider ayak MÜREFFEH SINIFIN yeniden doğmasına neden oluyor. Bakınız imza günlerine, yazın sergilerine, gelen kaç kişi. Yazar, şairler kükümav kuşlarını andıran görüntülerle bir olup fotoğraf çektirmeyi avunmaca sayıyorlar. Yani, okuyucu gelmiyor. Halk sırtını dönüyor. Eğer ki halkı anlatan yazıların olduğunu bilse halk; gırtlığından keser, kitabı alır okur. Şunu herkesin bilmesini isterim; halk, kendine inananları, kendini yazanları asla yalnız bırakmaz.

DEMİRTAŞ CEYHUN DİYOR Kİ;

“... kimi solex yazarlarımızın desteğiyle Ahmet Muhip Dranas şiiri, Ahmet Hamdi Tanpınar romanı vb. Göklere çıkarılarak güncelleştirilmiş, bu kez yalnız Nâzım Hikmet'le, Sabahattin Ali de değil; neredeyse bütün gerçekçi yazarlar, kitaplarının kitapçı raflarından sessizce indirilmesi sağlanarak, bir anlamda ustaca yasaklanmıştır.”

Nâzım Hikmet ve Demirtaş Ceyhun'un gösterdiği ne de benziyor birbirine!

İkişi de halkı gösteriyor: Diliyle, olayıyla, yaşamıyla, geçimiyle, uğraşıyla... Ne yapıyor yaratıcı yazarlık atölyesi öğrencileri?

BENCİLEYİN (benim gibi) dedikten birkaç dize sonra GİBİ diyor;

Hakikat ve gerçek diyor; video hazırlıyor;

Trabzon gemici türküsü olan GEMİLER GİRESUN'A'yı Karac'oğlan'a yüklüyor;

Tanınmış markalardan söz ediyor;

Tanınmış yazar – şairlerin alıntılarını kullanıyor;

Uyarınca; 'Sana ne?' diyor.

Üzülüyorum. Hele ki böyle diyenlerin yaşamlarını edebiyat öğretmeni olarak sürdürmeleri tam bir kültür kıyımıdır. Kimse bunlara ses çıkarmıyor.

Kemal Tahir, Kerim Korcan, ortada yoklar. Kimse bunları anmıyor günümüzde.

Yazmak...

Amma nasıl yazmak! Diye düşünmek de bize kalıyor.

BIRAK-MA / Necdet Tezcan

Liberalizmin çıkmaz sokaklarında
Sürüsüne bereket bir yerelleşme
Padişahlar ve krallar mahallesinde
Karesinin karesi bir küreselleşme

İriyarı bir çoban DNA testinde kovboy
İnce uzun bir değnek kızılık dalından
Ateşsiz süt pişirir dünya denen kazanda
Uzun menzilli gözleriyle yine insan avında

Irak-Afganistan pijamaları şimdi moda
İstersen kalk gidelim Kamboçya Vietnam'a
Bırak(ma) yapsın bırak(ma) satsın bırak (ma)
Yolsun
Para tutsaklarının rengi ne renkti koyun

ÇOCUKLUĞUMUN KOKUSU / Adnan Sungur

Geçip gidiyorum ressamın tablosundan
Omuzum da deniz suyundan ceketim
Ömrüm yeşil sevdaya düğümlemiş
Kollarım gökyüzünde mavi dal
Nereye tutunsam ellerim hasrete boyanıyor
Çıkarın beni kurumuş firçaların arasından
Yanık sesimin küllerinden anılar damıtacağım

Bulutların basamaklarında yorgun babam
Tül inceliğinde bakıyor anneme
Mavi mendille siliyor kanayan yüreğini
Sevinçler sararıp kurumuş
Annemin gözlerinden buğday damlıyor
İki eli değirmen taşı
Acılarını öğütüyor parmaklarının uçlarıyla

Çocukluğumu sallıyorum salıncakta
Gülerken gökyüzünün çürük dişleri görünüyor
Bu tuval bu boyalar odam da ne arıyor
Boşluğa saklamışlar ellerimi bulamıyorum
Bu sabah yine giyemedim renkleri içime
Salıncak boş, sallanıyor kendi kendine
Kim yarım bıraktı resmi
Çocukluğum kokuyor bütün renklerde

ÇÖPÇÜ / Gönül Tokeyava

bugün çarşamba, çöp günü
yapraklar canhıraş güz topluyor

çöpçünün yüzünü gördüm ilk defa
göz çukurlarındaki mor yoklukları da

hayatımız birer atık demeye yekindim
yele yaslanan sesim düştü ağzımdan

komşum emine abla görmüştü
gül diplerine çivi gömdüğümü

çöpçü görmesindi, eşiğime yerleşmesindi
gölgelere sarıldığımı bilmesindi

emine abla soğan ekmeğe
tâlim ettiğimi de görmüştü

acım çok, bölüşecek acım yok
kapım sınıır, yabancılar sınıır dışı

-- "go home!"

bin yıl yaşatmayı öğrendim
bana dokunmayan yılanları

saçları kırılmış dünyamın çöpünü
yüklenmek ona düşmüşse bana ne

iğnesine şiir takamayan terzi
şaire elbise dikebilir mi

ÖLÜMÜN İKİ TON KOYUSU / Serhat Akdeniz

solmuş gökyüzü panayırı gibiyim
sanki gecekondu mahallesi içim
öylesine kalabalık
öylesine çarpık
öylesine aşıyan
Himalaya patikaları gibi aşılması zor yıllar geçmişim
eğreti düşlerin erken bağ bozumu
çek kılıcını ilkbahar
ocak ayında kiraz ağacı yalnızlığı
en iyi pozum bu
iskânsız sevmekmiş suçum

oysa umut tarlasıydı ellerim
rengarenk yediverenlere nişanlı
nasıl kesildi birdenbire o temaşa
tanrım; hayatın perdeleri bu kadar kurşun geçirmez
duvarları bu kadar mı kalınmış
kim değiştirdi şu saksıların yerini
güller bile kaktüslere meram salmış
dudaklarım desen pürtelaş
Aragon kadar geveze
Gobi Çölü kadar yalnız

öğretti yokluğunla beslenen zaman
içten yanmalı motormuş hayat
esridikçe benzin daha çok yakarmış
elindeyken, henüz vakit varken
gücün yettiğince ileri atmamış taşı
dün bugünün yarım
unutmaksa, bildiğin dilenci yalanıymış
sözleri diyorum hâlâ örsere direnen demir
gözleri hâlâ çakmak taşı
hatırlamak dedikleri şey
kaybettiklerinin kalanıymış

doğaya acımalı insan doğası diye
yanmış bir ormanı öpüyorum dudaklarından her gece
-affetsin beni diye-
ayna önü tarıyorum yılları geriye
heyhat, uçurum çiçekleri kalmış koskoca dağdan
tüm şarkılarda kesif bir anason kokusu
sararmış solmuş resimler
en iyi masa örtüsü
özlemek arada pansuman kabul ediyor da
fakat şu evcilleştirilmiş yalnızlık yok mu
işte o
ölümün bile iki ton koyusu !

BEHIYE Necmettin Yalçınkaya

Hava sıcaktı, güneşten korunmak için kendine gölgelik bir yer aradı, bulamadı. 'İyisi mi sahildeki açık kafeteryalardan birine gideyim,' diye düşündü. Öyle de yaptı. Gördüğü ilk masaya oturdu.

Garsona el etti. Soğuk bir şeyler getirmesini rica etti. İçti. Üstüne çay ısmarladı. Çayını yudumlarken martılara takıldı gözleri. Suyun üzerinde neşe içinde birbirleriyle konuşuyorlardı sanki. Güneş umurlarında bile değildi. Gözleri bu kez kafeteryadaki masalara takıldı. Birden gördükleri karşısında donup kaldı. "Olamaz, bu benim tanıdığım Behiye olamaz!" dedi. Dikkatle bakınca yanında oturan Kadir'i sol yanağındaki beninden tanıdı. Değişmemişti hiç. Ama o eski tanıdığı Behiye'den eser kalmamıştı. Kalkıp masasına gitmek için çayının bitmesini bekledi. Gözleri daldı, lise yıllarına gitti. İzmir Fuarı'ndaydılar, Behiye karşısında duruyordu. O günü yaşar gibi oldu birden. Yanakları al al olmuş, tüm bedenini afakanlar basmıştı. Hızla çarpan yüreği kulaklarında yankılanıp duruyordu. İçindeki ses, "Özgür oğlum söyle de kurtul bu ıstıraptan" diyordu. "Ya kabul etmezse arkadaşlığımı, o zaman tamamıyla kaybetmez miyim?" diye vaz geçiriyordu içindeki diğer ses. Hepten kaybetmektense uzaktan sevmek şimdilik yetiyordu ona. Özgür, Behiye ile aynı sınıfta üç yıl geçirdi. Onunla her sabah tarihi Namık Kemal Lisesi'nin mis kokulu bahçesinde buluştuğunda, yüreğinde güller açıyordu. Behiye bir saniye gecikse korkuyor, umutsuzluğa kapılıyor, gözleri uzaklara dalıp gidiyordu. Ama Behiye'yi görür görmez gök mavisi gözlerinde kaybolur ve sıcacık düşler kurardı. Tüm dertlerinden kurtulur, gelecek kaygılarından sıyrılır mutlu olurdu.

Paydos zili her çaldığında Behiye'den ayrılmanın zorluğunu ve ıstırabını yaşıyordu. Üç yıl geçti. Behiye'ye "Seni seviyorum, sensiz yapamıyorum" diyeceği anı erteleyip duruyordu. Korkuyordu. Oysa sevgiyle bakardı Behiye'nin gök mavisi gözleri kendisine. Baktıkça da içine kadar işlerdi. Hani elini dostça omzuna koyduğu başını omzuna yasladığı da olmuyor değildi. Ama nasıl bir sevgiydi bu, bundan emin değildi işte!

Behiye her şeyden habersiz, okulun arkasındaki dış kapıdan çıkıyordu ki, Özgür ile göz göze geldi. Gülümsedi, durdu, Özgür'ün yetişmesini bekledi. Montrö Kapısına kadar Özgür'ün kolunda neşeyle yürüdü. Oradan da İzmir Fuarına... Yayalara ait, sağı solu ağaçlı yolda, yüksek ve ulu ağaçlarla çevrili asfalta kadar yürüdüler. Özgür kravatını çıkardı, ders kitabının arasına özenle katlayıp soktu. "Oh be," dedi, "özgürlüğüme kavuştum!" Gülüştiler.

Kısa bir yürüyüşten sonra da yoruldu hemen. Fuarın alt zeminini elektrik kabloları ile kaplıydı. Bu sebepten insanların çabuk yorulduklarını anlattı Behiye Özgür'e. Yürüyüş yolu üzerinde bulunan boyası parıl parıl parıldayan tahta bir banka çöktüler. Behiye spor ayakkabısının tekini çıkardı, ayak ayak üstüne attı. Eliyle de eteğini çekiştirip uzattı. Ayağının başparmağıyla da diğer ayağını kaşdı. Sonra Özgür'le olduğunu hatırlayıp utandı. "Kusura bakma," dedi gülümseyerek. "Bir an seni unuttum." Oturduğu yerde irkildi Özgür. "Ya bir gün beni tamamen unutursa!" gibi korkulara kapıldı.

Hayvanat bahçesinden yana kuş sesleri yükseldi. Onları, İzmirliilerin taparcasına sevdiği Bahadır filin bağırması takip etti. Minnacık bir saka kuşu, karşılarındaki akasya ağacının dalına süzülürcesine kondu. Neşeyle ötmeye başladı. Önlerinden, el ele tutuşmuş genç bir çift geçti. Özgür, ani bir cesaretle 'Ne olursa olsun artık söyleyeceğim,' diye geçirdi içinden.

"Behiye," dedi. "Seninle önemli bir şey konuşacağım..."

Behiye uykudan uyanırcasına, "Ben de seninle konuşmak istiyordum. Beni en iyi sen anlarsın." dedi dalgın, huzursuz gözlerle. Önce kararsız kararsız baktı, sonra söylendi:

"Karşı sınıfta okuyan Kadir yok mu? Hani şu voleybol oynarken düşüp de bacağımı inciten."

"Ne oldu ona, sakat mı kaldı yoksa?"

Uzağa bakan kısık gözlerle,

"Yok yok sakat kaldığı yok da galiba onu seviyorum." dedi Behiye. Tonlarca yükten kurtulmuşçasına rahatladı. Gözlerine ışıltılı bir sevinç oturdu. "Geçen gün teneffüste, ayaküstü bana arkadaşlık teklifi etti de. Ben de 'düşüneceğimi' söyledim ona. Biliyor musun hâlâ kararsızım."

"Peki, seviyor musun onu? Onu her gördüğünde yüreğin küt küt eder mi? Dalıp dalıp bakar mısın gözlerine?"
"Galiba evet"

Sonra uykudan uyanmışçasına sordu:

"Peki seni ne diyecektin?"

"Unuttum," dedi Özgür. "Önemli bir şey değildi zaten..."

Son kez Behiye'nin gök mavisi gözlerine acıyla baktı. "Sen bilirsin güzel arkadaşım." dedi kederli bir sesle.

"Yüreğinin sesine kulak ver. Kaçırma treni, koş yetiş arkasından."

Spor ayakkabısını ayağına geçiren Behiye, kalktı ve koşarcasına uzaklaştı. Sonra aniden durup geri geldi. Bankta kederinden düşünmekte olan Özgür'ün yanağına sıcak, tatlı bir öpücük kondurdu, "Sağ ol benim yürekli arkadaşım, sağ ol!" dedikten sonra koştu.

Sonbahar yaprakları gibi tir tir titriyordu Özgür. Âdeta İzmir Fuarı, içindekilerle kalkmış üzerine üzerine geliyordu. Hayvanat bahçesindeki bütün kuşlar onu rahatsız edercesine uğuldamaya başladılar. Daraldı, kalktı. İçi boş bir ağaç gibi yıkıldı. Uzunca bir süre bankın üstünde yığıldı kaldı.

Aradan yedi yıl geçti. Oturduğu kafeteryada son çayını içip kalktı Özgür. Hesabını ödedikten sonra doğruca Behiye'nin bulunduğu masaya gitti. Dikildiği yerden "Merhaba," dedi. Başını kaldıran Behiye, "Bir yerlerden tanışıyor muyuz?" diye sordu.

Suratına su çarpılmış gibi oldu birden Özgür. Yukarıdan aşağıya bir bakışla, Behiye'nin yaşlanıp çöktüğünü fark etti. Gök mavisi gözleri ışıltısını çoktan yitirmişti.

"Özür dilerim hanımefendi, sizi bir arkadaşıma benzettim..." diyerek çıktı.

Oysa tanımıştı Özgür'ü Behiye. Özellikle 'Merhaba' diyen o sıcacık sesinden. Pişmandı ama itiraf edemiyordu. Özgür'ün onu ölesiye sevdiğini, yüreğinde kendisinden başka kimseye yer olmadığını duymuştu ya, iş işten geçmişti. Bir an ona acı verip hayatını kararttığını düşündü. Yanağından aşağıya bir damla gözyaşı düştü. Kadir okuduğu gazetesini masaya bıraktı. "Neler oluyor" gibisinden baktı etrafına. Sonra bir şey yokmuş gibi tekrar başını gazetenin içine gömdü.

Sahile zor attı kendini Özgür. Bir kayaya oturdu, ufku gözetledi. Martılar hareketli, deniz durgundu. Uzaktan gemiler geçiyor, siren sesleri işitiliyordu. Dudağında eski bir türkü:

Mektebin bacaları vay lele lele

Ders verir hocaları vay lele lele

...

Eğildi bir avuç çakıl taşı topladı yerden. Sonra kalktı, başparmağıyla işaret parmağı arasına kıştırdığı taşları var gücüyle fırlatmaya başladı. Ne kadar uğraştıysa da taşları suda yüzdüremedi, atılan her taş halkalar bırakarak battıyordu.

SON KELİME / Gonca Dolu

Ölümü öpen gecelerin gölgesindeki körpe düşlerin gardiyanı
Yaşama ve ölme hakkını elinde
tutarmışçasına
Yumuşak kalbin düşlerine bastırıyor mızrağını

Uçuyorum kuş korkusuyla dünyanın nefesinde uluyan gerçeklere

Küflenmiş zamanla çarpışıyor
Bastırılmış duyguların ışıması
Beyaz günleri ıslatıyor
acı yağmurları

Şu uçucu eski düşüncelerin sanki erişemeyeceğim sonuna
Toprak emecek bir kaç damla savunmasız kanımı

Şarkı söyleyen sabah rüyaları kendini bende aramakta
Açmalıyım irademi güneşi delip geçen beyaz günde

Kimi an
Ateşini yükseldiği yerden düşen
Kimi an
İçimin buzunu eriten
Ruhun kıvrak dansı başını kaldıran aşkı anlatın bana
Zamanın kavşağından utanarak geçip gitsin
Kan kırmızı geceler ve soğuk su gibi son kelimeler.

DOSTLAR BIRAKMAK Ayşe Kaygusuz Şimşek

Terlemeye çalışmak için tepeme bürüdüğüm yorganın ibiğini aralıyor, güçlükle nefes almaya çalışıyorum. Kaç saattir yatıyorum, bilmiyorum. Saati ve zamanı unutmuş durumdayım. Kızım başucumda beliriyor birden.

“Annem; nasıl oldun? Çok terlemişsin, ilacın faydası olmuş bak. Sıcak bir duş alsan?”

Kızım, banyoyu hazırlamak için odadan çıkıyor; ben de başucumda duran telefona uzanıyorum. Alışkanlık mı dersiniz, ihtiyaç mı bilmiyorum ama son yıllarda hayatımızda iyice yer alan iletişim aracı olarak kullandığımız telefon!

Telefonun açma düğmesine basıyorum. Tarih “17.02.2015 Salı” yazıyor. Elim doğrudan facebook noktasına gidiyor. Ekran açılır açılmaz, “Babam yine önden gitti” yazısıyla karşılaşıyorum. Yanında Hasan Hüseyin Gündüzalp’ın fotoğrafı, “güzel insan” diye gülümseyip geçiyorum.

Paylaşmış bir fotoğraf ve kısacık bir sözcük, gayet doğal geliyor. Başka bir şey düşünemiyorum. Parmak uçlarımla sayfaları kaydırırken, “trafik kazası... Hasan Hüseyin Gündüzalp ve Bülent Gököl’ü kaybettik. Aysel Kılıç...” (!) “Bu da ne şimdi?” diyorum. Hızla çıkıyorum sayfalardan ve hızla dokunuyorum telefonun tuşlarına. Birisi şaka yapmış olmalı; olamaz böyle bir şey! diye düşünerek, “Hadi aç telefonu, hadi aç Hasan Hüseyin!” diyorum... Yanıt yok... Duymamış olabilir diye Ali Ozanemre’yi arıyorum. Mutlaka bir haber alırım... Yok; yanıt yok! Mehmet Taşar! Evet ya... Onlar, birlikte üreten insanlar... “Merhaba Ayşe.” “Mehmet nasılsın?” “Keyfim yok.” “Mehmet telefonda bir şey gördüm; doğru mu yoksa?” “Evet Ayşe!” “Şaka de Mehmet!”

Sözün bittiği anları yaşıyoruz. Sessizlik... Sonra kekeleyorum: “Ne söyleyeceğimi bilmiyorum... Sonra görüşürüz; olur mu?” “Tamam Ayşe.” Soluğumuz ölümün soğuğuna yapışmış şekilde, kesintili bir konuşmayla kapatıyoruz telefonu...

Mehmet ile bir bardak çay bile içmedik. Sokakta birbirimizi görsek belki de tanımadan geçeriz ama aynı acıyı duyumsuyoruz. Hasan Hüseyin’in Ankara’ya geldiğinde, Müslüm Kabadayı ile birlikte bizi -’ekin sanat’- ziyarete geldiğini ve telefonda en son konuştuğumuzu harf harf, sözcük sözcük önüme seriyor kayıta alan beynim. “Ne çok sevindim Ayşe beni aradığına.” “Yeni kitabın çıkmış; hayırlı olsun, okuru bol, yolu açık...” “Sağ olasın.” “Ee, ben de bekliyorum artık.” “Tabi tabi, göndereceğim.”

İki gündür Özgecan’ın ölümüyle alt üst olmuş sorgulama karmaşam ve üzüntüm şimdi dibe vuruyor. Yorganı tekrar çekiyorum tepeme. “Annee” diye sesleniyor kızım. “Bana seslenme; bırak, yatacağım!” diye yanıtlıyorum. Telefonum çalıyor, Ali Ozanemre. Açmıyorum telefonu. Ne konuşacağım? Nasıl konuşacağım? Bırak çalsın, diye düşünüyorum. Çaresizlik ne kötü... Bir şey yapamamak... Kalkıp gideyim desem, gidemeyeceğim. Gidebilsem ne değiştirebilirim ki? Dışarıda kar savuruyor. İçerde...

Birkaç saat sonra ben Ozanemre’yi arıyorum. Kısık bir sesle, “Ayşe” diyor. “Ben aramıştım, bir şey soracaktım ama.” “Evet, ben de seni aradım.” “Biliyorum; yatıyordum, biraz rahatsızım.” Bıraksalar ağlayacağız. Ah, dostlar! Adlarını söylememek için direniyoruz...

“Ah! Neden hep hayatı anlamlandıran, yaşama değer katan insanlar gidiyor?” diyorum.

“Ben de bilmiyorum. Son zamanlarda ne çok ölüm, ayrılık yaşadık değil mi? Tersakan Toros’a yazdığın mektup masamın üstünde şimdi.”

“Haber alınca ben de düşündüm. O mektupta, ‘Tersakan Toros’a Geciken Mektup’un içinde adı geçiyor Hasan Hüseyin’in.”

“Hasan Hüseyin ve birkaç arkadaş yeniden çıkaracaklardı Tersakan Toros’u.”

“Öyle mi? Bundan haberim yok!”

“Face’de çok paylaştılar.”

“Ben on gündür Ankara dışındaydım ve iletişimim sınırlıydı.”

“Bülent Gökğöl’ün de şiir kitabı çıkacaktı.”

“Bülent ile yakından tanışmıyoruz ama ikisinin de kitaplarını...” demeden lafı ağzımdan alıyor Ozanemre:

“Ben gönderirim...” derken benim kafam başka şeylere çark ediyor.

“Bizde, Anadolu’da bir laf vardır. ‘Ya yaz yiyeceğin kalır ya da kış yiyeceğin’ derler. Biz de sözcükler bırakıyoruz arkamızda, şiirler... Geçen gün Müslüm Kabadayı, Mehmet Ercan ve Mehmet Korkmaz dostlarla konuşurken söyledim bu lafı. ‘Necmi Otçu dostumuzun şiirlerini toplayalım’ dedik; eşi de uygun görürse. İnsanın dostları olmalı arkasını toplayabilecek!”

“Evet. Arkadaşlar da bana; ‘Tersakan Toros’u tek sayı da olsa çıkarmalıyım Ali!’ diyorlar.”

“Elbette iyi olur. İnsanın dostları olmalı, arkasında bıraktıklarını toplayacak. Benim yapacağım bir şey varsa haberim olsun.”

“Sağol Ayşe. Yeğenimi öpüyorum”, diyor Ali Ozanemre, kızım için. “Selam ve sevgilerimi ilet arkadaşlara, Ayşe Hanım’a... Görüşürüz...” diyor ve kapatıyorum telefonu.

Düşünüyorum. Dost nedir? Önemli midir? Kimlere dost denir?

Mehmet Taşar ile bir bardak çay bile içmedik; dedim. Evet, içmedik. Birbirimizi görmedik, dokunmadık... Hasan Hüseyin ile özel yaşamlarımızı bilmiyorduk. Bülent Gökğöl’ü hiç tanımadım. Duran Aydın ile sadece telefonda konuşuyoruz. Ama biliyoruz ki biz, bir tarafız. İnsanca yaşamın tarafıyız. Edebiyatta; sanatta tarafız. Ezilenden yana, emekten yana, üretenden yanayız; paylaşımından yanayız. Bütün duyguların tadına bakmışızdır bizler. Ve insanı hor görmeyiz fakirliğinden dolayı... Acıyı birlikte hisseder, mutluluğu birlikte çoğaltırız... Bizde insan olmak, şair olmaktan önde gelir. Biz; ‘biz’ demeyi becerenleriz. Birbirimizi taşıyabilecek, bugünden yarına... Arkamızda bıraktıklarımızı toplayabilecek dostlarımızın olduğu. Dostları olmalı insanın! Dostlar bırakmalıyız arkamızda...

“Bu yolculuktan -ki belki- dönmezsem, arkamda bıraktıklarım size emanet dostlar!’ diyen bir ses, bir ateş...

Ah; dışarıda savrulan kar...

ACI / Halil Türkan

Ağıt üretir sarp dağlar
Doymaz cana,kana, bedene
Kan, gözyaşıyla yıkanır
Bu topraklarda.

Yankılanır dağlar
Ansızın yanar can
Süzülür bedenden
“Acı”dır kan tadı

Ben geldim der acı

Apansız...

Acılar acısı
Katıktır sofrada acı
Tadanda

Acı acıyı dağlar
Acı zift karası
Beden donar, yürekler de
Sığmaz derin beyazlığa

Tanık Buzul Dağı, Munzur
Tanıklar ağlar, acı akar
Umutlar kalır ayakta
Hoyrattır zaman

Sadece kimsesize

29.10.2018

HANGİ ÇAĞDA YAŞIYORUZ? Hüseyin Duygu

Siz de benim gibi, artık hangi çağda yaşadığınızı bilmediğinizi mi hissediyorsunuz?

İki savaş arası dönemin insanları, iki savaş arası bir dönemde yaşadıklarını biliyorlar mıydı, yoksa Hitler, Polonya'yı işgal edene kadar savaş sonrası bir dönemde yaşadıklarını mı düşünüyorlardı?

Ve biz bugünlerde neleri yaşıyoruz? Bitmek üzere olan bir savaş öncesi dönem mi? Yoksa sadece bir zaman öncesi, büyük çalkantılardan önceki son günleri mi, yoksa yeni bir çağın başlangıcını mı?

Orkestra çukurunda müzisyenlerin enstrümanlarını seslendirdiğini duyuyorsunuz ve kendinize tarihin büyük sahnesinde ne çalınacağını soruyorsunuz ve orkestra çukuru kelimesini özellikle de kelimenin son kısmını düşünüyorsunuz çünkü savaş alarmı çalıyor. Gene Avrupa üzerinden.

Bugünlerde Bertolt Brecht'in 1930'larda Alman Nazilerinden kaçarken Danimarka'da sürgünde yazdığı Svendborg şiirlerini okuyorum. O da, yalnızca gelecek kuşakların adlandırması gereken büyük bir belirsizlik döneminde yaşadı. "Ağaçlarla ilgili bir konuşmanın neredeyse suç olduğu / çünkü bu kadar çok kötülüğün gizlenmesini içerdiği zamanlarda ne oluyor!" "Torunlara" şiirinde soruyor. Bugün ağaçlar hakkında sessiz kalırsak suç gibi görünüyor, çünkü o zaman ağaçların artan bir hızla kesildiği ve gezegenin yükselen sıcaklıklarının bizi boğduğu doğadaki kötülöklere sessiz kalıyoruz. Yarattığımız her şeye.

Brecht, doğada herhangi bir rahatlık bulmayı reddediyor. O dönem Danimarka'nın üzerine çöken sessizliğe dalmak istediğinde bile, toplama kamplarından gelen çığlıkları duyabiliyor. Sürgününün süresi hakkında hiçbir fikri yoktur. Onun için her şey ön hazırlıktır. Eve dönme umudu, onun yeni bir hayata kök salmasını yasaklar. Montunu asmak için bir kancaya ihtiyacı olmasına rağmen duvara çivi çakmıyor. Geriye sadece kendi cesur yazıları kaldı.

"Sürgün Süresi Üzerine Düşünceler" şiirinin son mısrasında avlunun bir köşesinde küçük bir kestane ağacı, belirsiz bir sembol izler. Kendi protestosunun gücüne ve hayalini kurduğu eve dönüşe olan inancını mı yitirdi? Ya da belki de geleceğe dair bir meselede gölgesinde asla oturamayacağını bildiği bir ağaç diken büyükbaba gibi kendisinininkinden daha büyük, daha uzun bir zaman perspektifi keşfetti?

Torunlarına yazdığı şiirinde Brecht hoşgörü istiyor çünkü acımasız çatışmalar zamanında nezaket için verimli bir zemin yaratacak olan kendisi kibar olamazdı. Savaş sonrası dönemde, insanların birbirlerinin yardımcısı olmalarını sağlayan ve Brecht'in özlediği ama asla deneyimleyemediği nezaketin, refah devletinde nihayet zafer kazandığına uzun zamandır inandık. Şimdi o zaman bittiğini hissediyoruz. Şimdi yine düşmanlığa mı zorlanıyoruz: Avrupa'da savaş mı?

Kısa bir süre içinde, son yıllarda hayatımızda iki büyük değişim yaşadık. Önce bizi günlük hayatımızı dramatik bir şekilde değiştirmeye zorlayan bir pandemiydi ve hayatta kalabileceğimizi gösterdik. Avrupa'nın yakın zamana kadar istemediğimize yemin ettiğimiz mültecilere şimdi kapılarımızı açıyoruz. Evet, onlar da bizim gibi açık tenli Ukraynalılar. Ancak, onlar yabancıdır. Bunu da kabul edebiliriz ve belki de onlar daha fazla açıklığın öncüsüdür. Petrol ve gazımız azaldı galiba? Oturma odalarımızda daha düşük sıcaklıkla ısınıyoruz, süpermarketlerimizde daha az yiyecek alıyoruz. Ve savaşa hazır mıyız? Ama kimin için savaş? Bugünlerde ve yıllarda büyük sorularla bize mesaj veriliyor.

Bertolt Brecht torunlarına yazdı ve belki de avludaki küçük kestane ağacını sularken düşünceleri onlara da uygulandı. Kendimizi gelecek nesiller için iyi büyükanne ve büyükbabalar ve atalar olarak düşünmeli ve savaş çıkaranları çöpe atmalıyız. Bizler, aşırı ısınmış bir dünyanın ortasında, geleceğin serinletici gölgesini yaratmak için meşe ağaçları diken dedeleriz biz.

Apaçilerin bir sözü vardır: "Toprağı atalarımızdan miras almıyoruz. Çocuklarımızdan ödünç alıyoruz." Birbirimize ve hayalini kurduğumuz doğaya karşı nezaket ve özeni şimdiden göstermeliyiz.

GELİNCİK VE KARANFİL... / Adil Başoğul

Yoksul narin gelincik gerçeği gözlerin
Sekiz saat yorulmuş terli emekçi ellerin

Sana yangın kırmızısı vereceğim
Yanan can çığlıklarını çileli gelinciğin

Kıraç toprakta yahut bir kaya başında gelinciğin
Tutkulu yaşam direncini senin yüreğine getireceđim

Özge canım

Ay canım

Uy canım

Ah canım

Ey canım

Ah canım

Gitti can yiđitler

Can yüklü biricikler

Ah canım karanfilim

Güzel gelinciđim

Uzak diyarlara ulu canları uğurlayanlar
Ne olur göz yaşlarımız akmasın artık

Onlar ki şimdi

Ya bir ağlayan kızıl karanfil

Ya ağısı kara bir gelincik

Ya kokusunu verecek

Ya acısı içinde çekilecek

Yaprakları ortasında kara kaderi

Gönlünüzün bitmez efkârını dökünüz

Kelebekler onları öper

Bir hasret rüzgârıdır geçer

Dünya savrulur

Samanyolu savrulur

Zaman evrende savrulur geçer

Yoksul narin bir gelinciktir o gözler
Kızıl bir karanfil kokusudur o eller...

AŞK VE YALNIZLIK / Fikret Şimşek

__Düşecek bir uçurum... Uçacak bir yıldız arıyordum... Meğer senmişsin ey yâr__

...

dağdaydım bir başıma
ne ceylan gözlüm geldi, ne de papatyalar vardı
çok bekledim gelir diye ama gelmedi... gelmedi

hare hare harelenseydi... harelenseydi
atılsaydı kollarıma... duldasına alsaydı o dağın
içirseydi dudaklarından... kana kana içirseydi aşkı
titreseydi... solusaydı ılık n e f e s i n i

hadi gel yâr... gel de çıldırsın gece
kartallar tavaf etsin ş â h i k a l a r ı
derele gibi, deli deli akalım... akalım turkuaz

__Zülfüyâre sevdamızdandı sarhoşluğumuz... Bir mâbette ayindi bizde aşk__

...

dün gece bir çocuktum dağlarda
sessizliğin içinde yürüdüm
yalnızlık ve karanlık
sevişti gözlerimde
dilimde bir şarkı... seni söyledim yâr

yağmura susayan çölüm sensiz
kan kustu yalnızlık... gelmedin

yıldızlar... bir de hayalin sevgili
düştü göllere
içimin suskuları haykırdı ö z g ü r l ü ğ ü m ü
gözlerini koydum dağlarıma
bir de yalnızlığımı

dağın kokusunu çektim
sen doldu içim
gece sensizliğe
dolunay patikalara yoldaş
seni sordu o son y ı l d ı z vedasında
ecesi küstü dağma
gökyüzü ağladı y a l n ı z l ı ğ ı m a

....

__Gelmedin... Vurulmalarda can... Bir ceset kadar sessiz şimdi dağlarda an__

KERİM KORCANIN ÇİLELİ YAŞAM ÖYKÜSÜ / Celal Çalık

Türk Edebiyatının önde isimlerden biri olan Kerim KORCAN, 3 Aralık 1918'de Adapazarı'nın Aktefek köyünde doğar. Babası Murat usta yoksul bir saat tamircisidir. Bu yüzden Kerim KORCAN ancak ilkokul 4. sınıfa kadar okuyabilir. Küçük yaşta kahveci, dondurmacı, köfteci ve berber çırağı yapar. 1938 yılında siyasi polis tarafından gözaltına alınır. Aynı yıl Donanma Kor Askeri Mahkemesinde İsyân Suçlusu olarak yargılanır ve 12 yıl ağır hapse mahkûm edilir. Sinop Cezaevinde 10 yıl hapis yattıktan sonra serbest kalır. Hapisten çıkar çıkmaz askere alınır. Askerlik sonrası 1950'de İstanbul'a gelir ve marangozluk yaparak geçimini sağlamaya çalışır. 1957'de Vatan Partisi yöneticiliğinden tekrar kovuşturmayla uğrar. Türk Ceza Kanunu'nun ünlü 141 ve 142. maddelerine karşı gelmekten tutuklanır. İki yıl Sultanahmet Cezaevinde tutuklu kaldıktan sonra 1959'da beraat eder.

Bu son suçlamalardan da sonunda aklanmış Kerim KORCAN, 1962'de Milliyet gazetesinin "Bir Memleket Gerçeği" konulu yarışmasında "Köşe" adlı röportajıyla ikinciliği kazanır. "Linç" adlı romanı 1970'de filme alınır, ardından oyun haline getirilir. 'Linç' filmi 70'li yılların en önemli filmlerinden biridir. Kerim KORCAN'ın romanından uyarlanan filmde cezaevindeki mahkûmlar arasında yaşanan iktidar savaşı anlatılmaktadır. Linç Filmi 1970 yılında Ali Yaver - En İyi Görüntü Yönetmeni, Bilge Olgaç - En İyi Yönetmen, En İyi 3. Film, En İyi Stüdyo Çalışması ödüllerini alır. 1976 yılında Tatar Ramazan adlı öykü kitabı tiyatroya uyarlanır. AST tiyatrosunca Linç adlı oyun ve İstanbul Şehir Tiyatroları tarafından Tatar Ramazan sahnelenir. "Ateşten Köprü" adlı romanında komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla İstanbul DGM'de yargılanan yazar Kerim KORCAN, 4 Mayıs 1989'da beraat eder.

1990 yılında Kerim KORCAN'ın "Tatar Ramazan" adlı öyküsü tiyatrodan sonra sinema filmine uyarlanır. Filmin başrolünü Kadir İnanır oynar, filmin müziklerini Ahmet Kaya yapar. Ölümsüz birçok esere imza atan Kerim KORCAN, 1990 yılının 9 Kasım günü tedavi gördüğü kanser hastalığına yenik düşerek hayata veda eder.

"Ben komünistim. Bunu ben söylemiyorum, devlet söylüyor. 'Sen komünistsin!' dedi, 12 yıl verdi, ben de yattım. Devletten iyi mi bileceğiz?"

(Necati Mert Köşe Yazısı) Milliyet Gazetesinin 1962'de açtığı yarışmada 'Köşe' adlı röportajıyla ikincilik kazandı.

Öyle ya! 16 yaşında bir çocuk ne bilir komünistliği. Ancak devlet bilir.

Ülkemizdeki 'sol' gerçeğini irdelersek. Bütün düşünce akımlarında olduğu gibi iki tür grupla karşı karşıya kalmıştık.

- 1- İşkence görüp bedel ödeyenler ve solun ırgatlığını yapanlar.
- 2- Sol üzerine ahkam kesip, rantını yiyenler ve dahi sonradan dönenler.

Eserleri:

- Tatar Ramazan (roman)
- İdamlıklar (öykü)
- Ter Adamlar (roman)
- Patrona (roman)
- Dimitrof Geçiyor (roman)
- Linç (roman)
- Canlı Bayraklar (öykü)
- Ölüm Pusuda (öykü)
- Ateşten Köprü (anı)
- Harbiye Kazanı (anı)
- Ey Gaziler (şiiir)
- Acılar Çemberi (çocuk romanı)
- Capon (çocuk romanı)

Sema Korcan ile söyleşi / Celal ÇALIK

Kerim Korcan'ın kızı Sema Korcan ile söyleşimizi, 2011 yılında Kerim Korcan'ın ölümünün 21. Yıldönümünde Tekirdağ-Kiraz dergisi olarak yapmıştık. Bu yıl değerli yazarımızı sonsuzluğa uğurlamamızın ardından 32 yıl gelmiş geçmiş bile. 2019 Yılı 9-15 Eylül arası Maltepe

Belediyesince düzenlenen Kitap fuarında. Pro. Dr. Türkan Saylan Kültür Merkezinde ikinci canlı söyleşimizi, Sema Korcan ve Prof. Aydın Ilgaz ile birlikte gerçekleştirmiştik. Geçtiğimiz yıllarda ayrıca Şehir Dergisinde yayımlanan bu söyleşiyi özetle tekrar düzeltip yayımlama gereği duyuyor ve Kerim Korcan gibi aydınlığın bedelini karanlık zindanlarda peşin ödeyen ustaların hiç unutulmamasının çarelerini zorluyorum. Anısına büyük saygıyla...

Şair dostlarımdan Sema KORCAN ile doğrusu benim ilginç bir tanışmam var. Şiirleri dikkatimi çekmiş ve internetin sanal sayfalarında başlamıştı dostluğumuz. Onun Yakın geçmişteki Edebiyat tarihimize damgasını vuran büyük yazarlarımızdan Kerim KORCAN'ın kızı olduğunu tanıştığımızdan belki de altı ay sonra öğrenmiş ve ilk fırsatta telefonla upuzun bir söyleşi yapmıştık.

Sevgili Sema Korcan, babanızın ilk kez tutuklandığında sanırım dünyada değildiniz henüz ama ikinci kez tutuklandığı günü hatırlıyor musunuz? Kaç yaşındaydınız o zaman? Ailece evde neler yaşadınız.

“1957 yılında babamın Vatan Partisi Yöneticiliğinden tutuklanışını hatırlayamıyorum. Henüz bir yaşında bir bebekmişim. Biz bir erkek 2 kız olmak üzere 3 kardeşiz (Sabah, Yıldız ve Sema) Annem ve Yıldız ablam o anı tekrar tekrar anlatırdı bana. Çocuklarıyla sefalet içinde kalan biricik annem...”

“Bize sadece anneannem gelir, dolaşırdı. Kapıda bir polis düşünün devamlı nöbette. Zor zamanlar bir kapıda bekleyişimiz ve hiç duraksamadan yağın soğuk bir yağmur. Sonra içeri giriyoruz. Yağın bir delikanlı tel örgülerin arkasında bize bakıyor, gözleri sevgi dolu. Yanında ki de berbat Süleyman 'mış. Annem gardiyana üç beş kuruş veriyor. Kūf kokan dar bir pencereden babam eğilip öpüyor bizi. Ama dudakları buz gibi...”

“Oradan ayrılırken babamın gülen gözlerinin solduğunu görüyorum. Ardından babamın zatürree olduğu haberi geliyor. Annem şaşkın ve çaresiz. Geçimimizi temin etmek için geceleri tahta oyuncaklar yapıyordu. Dizleri kolları ezik, çürük içinde...”

Çok cefakâr bir kadınmış anneniz. Peki, ama neden bir kadın tahta oyuncak yapar? diye sözünü kesiyorum merakla.

“Çünkü babam bir marangozdu. Annem çıkma parçalardan bir şeyler yapmaya çabılıyor, biz yavrularını korumaya çalışıyordu. Düşmanlar dışarıdaki acımasız kış kadar soğuktı ve uluyordu.” diye duygu dolu bir sesle yanıtlıyor beni telefonda Sema Korcan.

Yine merakıma yenik düşüyor ve babasının şimdi yattığı yeri soruyorum. Ayrıca ondan kalan bir şeyler olup olmadığını. Üsküdar Karacaahmet Mezarlığında yatıyormuş üstat. Huzur içinde uyusun. Daktilosu da Sema Korcan'a kalmış hatıra olarak.

“Biliyor musun?” diyor bana, bu daktilonun hala tıkırtısını duyarım geceleri. Babası içeride iken bütün geçimlerini annesi üstlenmiş. İki yıl sonra beraat etmiş babası.

"Babam tahliye olup eve geldiğinde her yerde kar vardı. Çok soğuktan üşüyorduk ve ben babama alışmaya çalışıyordum" diyor Sema Korcan. Dalıp gidiyor anlatırken.

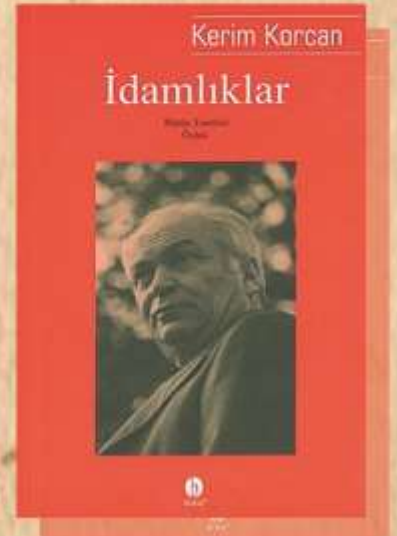
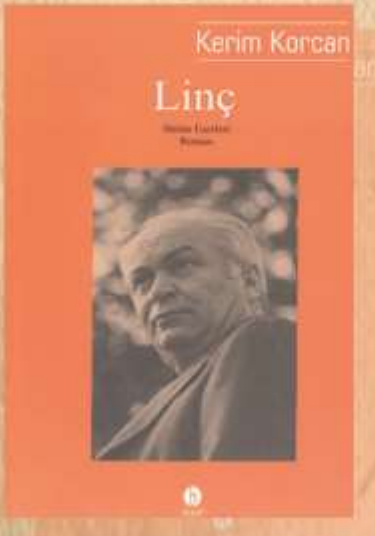
"Tel örgülerin arasındaki adam gelmişti. Geline ilk iş olarak marangoz dükkânını açtı. Sonra benim okul yılları başlamış, hayatı kaldığı yerden devam ettirmek üzere annem, o yıl işe başlamıştı."

Sevgili Sema Korcan, babanızın arkadaşlarından söz eder misiniz? Aklınıza gelenlerden başlayın önce isterseniz.

Aziz NESİN, Ataol BEHRAMOĞLU, Rifat ILGAZ, Can YÜCEL, Atilla İLHAN, Turhan SELÇUK, İlhan SELÇUK, Ruhi SU, Hasan PULUR, Toktamış ATEŞ, Âşık İHSANİ, neredeyse bütün festivallerde babamla birlikteydiler. Nesin Vakfının kuruluşunda Aziz NESİN, hep babamla birlikteydi. Almanya'da 3 ay kaldılar. Sonra babam Bulgaristan'a gitti. 6 ay kaldı orada "Dimitrof Geçiyor" adlı kitabını yazdı. Yakacık Kültür Şenliğinde Can YÜCEL, babama; şu şiiri sen oku Kerim KORCAN demişti bir keresinde. Babam çok güzel yorumlardı şiirleri. Ama maalesef babam ölünce bir daha göremedik dostlarını yakınımızda. Rahmetli İlhan Selçuk abim hariç. Onun hakkını yemeyeyim bize çok sahip çıkardı"

Kerim Korcan'ın ömrünün büyük bir kısmı tutuklu olarak geçtiğini öğreniyoruz. Bu gerçekten çok üzücü. Ama mutlaka evde kaldığı ve hep birlikte ailece mutluluğunu paylaştığınız anlar da olmuştur. Ben şunları merak ediyorum bir okuyucu olarak. Babanız eserlerini nasıl yazdı. Nasıl bir yaşamı vardı. Sade bir adam mıydı? Evine dostlarından kimler gelip giderdi. Birçok ünlü yazarın onu çok sevdiğini biliyorum. Kısaca siz de biraz anlatır mısınız?

Evimiz bu konuda hep doluydu. Her gece en az 20 kişi gelirdi yukarıda saydığım gibi ünlü dostlarından. O, sesiz ve sakin çalışmayı sever, masasının toplanmasından ve karıştırılmasından hiç hoşlanmazdı. Kaçta yatarsa yatsın her gece saat 03.00'te mutlaka uyanırdı. Şaşmazdı. Bir gece dayanamayıp sormuştum; "Baba, Allah aşkına neden her gece 03.00'te uyanıyorsun?" diye. "Sinop kalesinde idam sehpaları saat: 03.00'te kurulur" diye yanıtlamıştı beni. Böyle uyandığı vakitlerde baba-kız koyu bir sohbeta dalar, sonra o tekrar uyur ben işe giderdim. Onun bütün dünyası torunu Yelda ve yazılarıydı. Torunu Yelda'ya şiirler ve şarkılar bile yazdı."

Sizin de bir şair yanınız olduğunuzu biliyorum. İşin ilginç yanı sizi ilk kez tanıdığımda Kerim KORCAN'ın kızı değil de Şair Sema KORCAN olarak tanımıştım. Bunu biliyorsunuz. Bu yazma tutkusu aileden gelen genetik bir olay mı? Nasıl gelişti. Şiir yazmak sizce nedir? Biraz örnekler vererek bize anlatır mısınız?

Şiir ve edebiyat dünyası tüm yaşamımın içindeydi. Bir şeyler karalamaya daha çocuk iken başlamıştım ama bu yanımı hiç yüzeye çıkarmamıştım. Hayranlıkla dinlemeyi seviyordum. Belki de şiir gecelerinde Ruhi Su ve Âşık İhsani gibi ustaların tınısına kapılmıştım. Onlar sazına her vurduklarında gözümü kırpmadan bakar ve bütün benliğimle dinlerdim. Dinledikçe de içimdeki mısralar coşardı. Yıllarca yazdım ve sakladım. Gün ışığına çıkarmadım. Koca çınarın yanında sadece küçücük bir su damlasıydım ben. Ama artık zamanı geldi diye düşünüyorum ve yüreğimi açıkça ortaya koyuyorum. Kim bilir belki de daha merdivenin başındayım ve tav olmam zaman alabilir ama uzun sözün kısası yüreğimle yazmayı seviyorum.

Bir şey merak ettim. Hiç babana çalışmalarından gösterdin mi? Bu konuda bir anın yok mu?

“Var tabii. Olmaz mı? Ona şiirlerimi gösterdiğimde; “yaz kızım, kimse sevmesin sen sev yeter ki. O mısralarla bir gün dev olursun kendi içinde” derdi. Yazdığım küçük öykülere bayılırdı. Ama doğruyu söylemek gerekirse geçimimi sürdürmek için öyle bir çalışma girdabına girdim ki; bu güne kadar ertelemek zorunda kaldım. Eskiden bazı şiirlerimi rumuz kullanarak Günaydın Gazetesinin eki için gönderirdim. Bir de senin de bildiğin gibi internet sayfalarında paylaşıyorum bazı şiirlerimi ve rahmetli babamın anılarını da elbette.”

Durmaksızın törpülenerek, işkence ve yok yere bahanelerle tutuklulukla geçen koca bir ömür. Ve farkında olmadan cezalandırılan çocuklar. Yaşanmayıp ertelenmiş bir hayat ve gönlün dört duvarına hapsolmuş şiirler. Şiirlerin ne suçu var ki: uskunru kılacağı gibi bir şey takılıyor boğazıma. Titrek bir sesle ne yapalım Sema Dost, bunlar bizim benzer yaşantılarımız. Şiirlerimizi özgür bırakmanın zamanı geldi de geçti bile diye tamamlıyorum sözümü.

Aynı köprülerden geçenerden 30 Ekim 1946'da bir Sinop hatırası. Donanma Davası mahkûmları birlikteler. Soldan sağa Hüsnü Alev Şamilof, Emine Alev Şamilof, Hamdi Alevdaş, Nuri Tahir, Haydar Korcan ile Şamilofların kızı Ümit ve (oturanlar) Kerim Korcan, Mehmet Ali Kanton.

SENİ / Sema Korcan

Kerim Korcan'a

Seni anlatabilmek oysa ne de zor
Tüm yaşamımın tek öğretmeni
Meğer senden neler neler almışım
Güz bahçelerini de kış gecelerini de
Senden öğrendim.

O dik ve mağrur duruşunda ne gizler vardı.
Sana ulaşabilmekti oysa merakım
İçindeki kavgayı anlamaktı kör dövüşünün,
Sessiz sakin duruşunun altındaydı gizli sır
Açıp açıp okumak gerekirdi o sayfayı,
Ne kara zindanlar görmüştü yüreğin oysa
Derin kalın taş duvarların arasında
Yaş 16 idi..

Ya çocukluğun neredeydi hakim karşısına çıktığında..

Sorgular kara gecelerin işkenceleri ve sen
Sen ne çabuk büyümüştün oysa bir gecede
Arkanda yas tutan babanın acılı bakışlarında
Bir gecede adam olmuşsun zindan kapılarında...

İÇİN FIRTINASI.../ Necdet Arslan

Bu sıralar gözlerinden söz ediyorum ya
Dağlanmam içindir
Korlanmam içindir
İçime attıklarım içindir
Sakladıklarımı yitirme korkuları içindir
Sen aynı oldukça ve sen ayna oldukça
Kendimi senleştirmek içindir.
Sende görünmem sende kalmam içindir

Sana baktıkça kekeleyorum ya
Düşüp paramparça olan bir kristale
dönebileceğimi düşündüğüm içindir
Sen ötelerde süzileduruyorsun ya
Bir arabesk şarkının nağmeleriyle
avunmam içindir

Kanatlarına sığınmayı düşlediğim
Durup durup sana savrulduğum içindir
Dalgaları yırtarak sana yol açmak istediğim içindir
Bomboş kaldığım içindir
Yaşlandığım içindir

Ne yapsam ne etsem uykularımda
açılan perdeleri örtemediğim içindir
Gülüşün şehnazlaştıkça fattanlaştığın içindir

Sen süslenirken ölüp ölüp dirilen
Afroditleştiğini gördüğüm içindir
Adını ne zaman hecelelemek istesem
Bir mahzenin içinde tek tadımlık şarap olduğun
İçindir, yudumlayamadığım içindir seni
sana sarılamadığım içindir

Ah o gözlerin yok mu senin
Bir pervane gibi etrafında döndüğüm
Yüreğimi tam orta yerinden sana uzatmak için böldüğüm
O gözlerin yok mu
Sende saklı kalmasını istediğim bu şiirim içindir
Bir aşk okyanusuna çivilemesine daldığım içindir

Azla yetinmeyip
Tüm yükünü ve tüm suçlarını göze aldığım içindir
Bir bakışın uğruna sana her şeyimi rehin verebileceğim içindir
Ruhumu elinde tuttuğunu bildiğim o masum bakışların içindir
Ağrılarımı ancak sen durdurabildiğin içindir
Senin adını besmele saydığım içindir
Bana ışınladığın cilvelerin içindir
Nedense ne demek istediğimi
Bilmediğim bir çıkmazda kalakaldığım
Ve yönümü yurdumu şaşırdığım içindir

Yedi yaşlarında bir çocuk. Elinde uzun bir çıtaya dizilmiş yedi elma. Çocuk aslında elma satıyor ama yüzü hüznün ve keder pazarı. Acılar bedava.

Diğer okul çocukları, bu biblo gibi güzel çocuğun yüzüne bakmıyor bile. Hatta onu hiç görmüyorlar. Belki de benim bilinçaltıma yıllar önce hapsettiğim çocuk, buğulu gözlük camlarıma bir ışık oyunu veya kuantum sihirbazlığıyla yerleşip oyun oynuyor bana.

Ey çocuk! Benimle oyun mu oynuyorsun? Yoksa sen gerçeksindir de kader denilen sürtük seninle kötü bir oyun mu oynuyor? Yanıma çağırıp bir elma şekeri alıyorum. Bu hayatımda yediğim ilk elma şekeri olacak belki de. Yalnız şunu merak ediyorum. Bu güzel insan evladının çocukluğunu kim yedi?

Birçoğumuz küçük yaşlarda kaderin kötü arkadaşı hayatın çirkef kollarına atıldı. 'Yağ satarım bal satarım' oyunu yerine elindeki tezgahla bir şeyler sattı. Evcilik oynayıp oyun gereği anne baba olacak iken küçük yaşta anne ve babaların sorumluluğunu üstlendi. Erken büyüdü. Öyle çabuk büyüdü ki; bu çocuklar Ayşeler, Ömerler, Mustafalar ve daha niceleri gibi üzerlerine ağır kapaklar kapatılarak derin kuyulara bırakıldılar. Ya da kalın zincirlerle mahzenlere kilitlendiler. Kimisi kocaman bir adam, kimisi güçlü bir kadın oldu. Ahtapot gibi güçlü kollarıyla sarıp sarmadılar herkesi. Sanki zamanında sarılmak, kucaklanmak isteyen onlar değilmiş gibi.

Bazıları en zifiri geceyi seçerek bataklıkta kurbağalar ile muhabbet etti. Öyle ya bu riyakar dünyanın gösterişli ve yapmacık yüzlerinin ne yararı olurdu onlara? Kurbağalar deyip de geçmeyin. Bir çoğumuz 'kelebek' olduğumu düşünsek de baharın gerçek müjdecileri her zaman kurbağalardır.

Haydi sök artık ey çocuk, babaannen yerine kaderin sana giydirdiği örgüyü ilmek ilmek.

Haydi kır artık ey çocuk o zinciri. aç kör kuyunun kapağını, dört mevsim hüznün çökmesin gözlerine. Sadece Eylül zamanı gelirse gelsin hüznün... Ömür dediğimiz dört mevsimlik bir süreçtir.

Çocukluğunu yaşayamayanlar kendi yüreğine kulak versin. O çocuk hâlâ orada tutuklu ve sizden hâlâ umudunu kesmedi.

Salın şimdi içinizdeki çocuğu dışarı. Bildiğince ve özgürce oynasın.

Sen hey! Elma şekeri satan çocuk!

Haydi sök artık ey çocuk, babaannen yerine kaderin sana giydirdiği örgüyü ilmek ilmek.

Haydi kır artık ey çocuk o zinciri. aç kör kuyunun kapağını, dört mevsim hüznün çökmesin gözlerine. Sadece Eylül zamanı gelirse gelsin hüznün... Ömür dediğimiz dört mevsimlik bir süreçtir.

Çocukluğunu yaşayamayanlar kendi yüreğine kulak versin. O çocuk hâlâ orada tutuklu ve sizden hâlâ umudunu kesmedi.

Salın şimdi içinizdeki çocuğu dışarı. Bildiğince ve özgürce oynasın.

Sen hey! Elma şekeri satan çocuk!

Gel birlikte saklambaç oynayalım.

Elma dersem çık,
armut dersem yine çık...

ELMA ŞEKERİ Nilgün Yazar

SUSMASIN SÖZCÜKLERDE ŞİİR / Erdoğan Bol

Çiçek yüzlü tan yerinin enginlerinde
Ayak basılmamış bakir izinde
Meltemsiz salınmayan güllerin renginde
Kendimi onaysız yaşıyorum sessizce

Sıcak çorba yükü omuzlarımda
Düşüm tenim tırnağım yarını heybelemede
Martı çığlıkları umudu gagararken kumsalda
Şiire mendil salları bir kız geçen gemide

Görürüm leyleği havada yarını düşünürüm
Bir serçenin yere vuran gölgesinde
Direncin balkonundan geceye dökülürüm
Gün vursun yüreklerin seherine

Tak kaleminin ucuna sarı bir mimoza
Susmasın sözcüklerde şiir
Uzadı takvim yapraklarında zaman
Martılar değil ağlayan gecedir

NEFES GİBİ / Öner Fikri

Yeşilinin üstünde canım
Açar pembe hareler, Açar muradında Damarı acı
Bir gizli çiçek

Çekilir karanlık

Göz uçlarından
Ve bir mısra kayar yüreğimden Düşer üşüyen ellerine
Sıcak bir nefes gibi.

KİŞİLİK NEDİR?

Kişilik konusu, yalnızca vatandaşların değil, aynı zamanda bilim insanlarının da kafasını karıştırmıştır ve hâlâ karıştırmayı sürdürmektedir. Bu kavramın tanımlanmasında bile ne yazık ki henüz uzlaşmamıştır.

Ancak biz yine de yaygın kabul gören görüşleri bir araya getirerek kişiliğin temel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1- Kişilik, kısmen genetik olarak aldığımız, kısmen de sonradan öğrendiğimiz “farklı” düşünme, hissetme ve davranma özelliklerimizin toplamıdır.
 - 2- Güçlü değer ve inançlarımıza dayanan, bir davranış ve tutum listemizdir.
 - 3- Kişilik, süreklilik ve tutarlılık gösterir. Yani arada bir değiştirdiğimiz davranışlarımız, kişilik özelliği olarak adlandırılmaz.
 - 4- Adeta bize nasıl davranmamız gerektiğini fısıldayan bir iç ses ya da bir radyo istasyonu gibidir. Kişiliğimiz, bir virüs programı gibi çalışıp bize zarar verecek kararlar da alabilir.
- Kişilik = Mizaç + Karakter

Kişiliği oluşturan özelliklerin yavaş yavaş belirmeye başlaması, bilim insanlarını “tanımlama” sorununda birbirlerine yaklaştırmak, bu defa bilim dünyasının dışında yaşanan kafa karışıklıkları dikkat çekmektedir. Bu olumsuz yaklaşım biçimlerini iki farklı kutuplarda toplayabiliriz: Birincisi, okullarda “öğrenci” işletmelerde “personel” evlerde “aile bireyi” vb. olarak ortak kalıplara sokulduğumuz için pek çok farklı özellik taşıyan bizler, eksik olarak ele alınmış oluyoruz.

Çünkü yukarıdaki tanımlamalar ne kadar kullanışlı olursa olsun, yine de pek çok farklı özelliklerimizi görmezden gelip bizi tek bir kalıba sıkıştırıyor. Oysa birkaç çocuk doğurmuş bütün anneler, daha hamilelik süreçlerinde bile bu farklılıkları, rahimlerindeki yaramazlıkların dozlarından bilirler. Kimisi tahliyesini beklerken içeride sıkıntıdan volta atar; kimisi ise “ekmek elden, su gölden” misali, kalan tüm hayatını bu huzurlu yerde sakince geçirmek ister gibidir.

Diğer uca savrulmuş kişiler de aramızdaki bazı ortak özelliklerimizi göz ardı edip en basit, bilimsel sınıflandırmaları bile reddediyorlar. Onlara göre her bir insan “eşsiz” özelliklere sahiptir.

Bu iki grubun (bilimsel görüşün farklı ve zıt uçlarını temsil etseler de) aslında bir açıdan haklı yanları da vardır. Çünkü kişiliğimiz, hem değişime dirençli hem de açık iki unsurun birleşmesinden oluşmuştur. Bazı özelliklerimiz, değişime oldukça direnç gösterdiği için sınıflandırılması olanaklıyken, diğerleri ise değişime daha açık oldukları için ele avuca sığmazlar.

Aslında dünyaya her birimiz, değişime güçlü bir biçimde direnç gösteren bazı genetik özelliklerle geliriz. Adına “mizaç” ya da “huy” dediğimiz bu nitelikler, içedönüklük ya da dışadönüklük, hareketlilik ya da ağırkanlılık gibi birbirinden oldukça farklı içeriklere sahip olabilir. Ancak kişiliğimize zamanla, çevremizden öğrendiğimiz (etik değerler, disiplin, saygı, incelik gibi) bazı “karakteristik” davranış ve tutum unsurlarını da ekleriz. Böylece ortaya şöyle bir formül çıkıyor: $Kişilik = Mizaç + Karakter$

Mizaç (huy), binanın temel, kolon ve kirişlerine; *karakter* ise odalarına ve aksesuarlarına benzetilebilir. Bilindiği gibi, inşaat tamamlandıktan sonra elbette bazı değişiklikler yapılabilir. Ancak bunun için temel, kolon ve kirişlerden uzak durmak akıllıca olacaktır.

Anadolu’da ise mizaç değişiminin zorluğu şu sözlerle anlatılmıştır:

- Can çıkmayınca huy çıkmaz.
- Eşek tüy değiştirir, huy değiştirmez.

Değişime kapalı (mizaç özellikleri) ve açık özellikler (karakter özellikleri) üzerinde yükselen kişiliğimiz, gün içindeki seçimlerimize karışarak bizi ömür boyunca yönlendirir. Dolayısıyla büyük filozof Heraklitos’un dediği gibi, “kişiliğimiz kaderimizdir”

HANGİSİ / Yalçın Aydın Ayçiçek

Yeni sevdalandı bebe yüreğim
varsın onlar öyle sansın
eski sevdalara gebe yüreğim

Eski sevdalara gebe yüreğim
varsın onlar öyle sansın
yeni sevdalandı bebe yüreğim

Odun İşçileri / Nazmi Metin

Sabahın kör karanlığında
Odun işçileri
Ellerinde baltaları
Kimi yorgun
Kimi argın
Bezginlik yüzlerinde
Yorgunluk dizlerinde

Sabahın kör karanlığında
Odun işçileri

Ekmeğinin peşinde

Ferit Korean Sinop Mahpusanesinde

